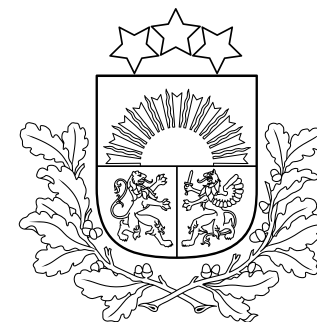

Valsts kases
2014. gada
publiskais pārskats

Valsts kase

Valsts kase

Saturs

<i>Pārskatā lietotie saīsinājumi</i>	3	4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija	
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4	4.1. Darbības principi un attīstības virzieni	30
Valsts kases darbības stratēģija 2014.-2016.gadam	5	4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā	30
Valsts kases juridiskais statuss, struktūra	6	4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā	31
Valsts kases darbība 2014.gadā		4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros	32
1. Valsts budžeta izpilde		4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam	32
1.1. Darbības principi un attīstības virzieni	8	4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā	33
1.2. 2014.gada valsts budžeta izpildes organizācija	8		
1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība	10	5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība	
1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē	14	5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	34
2. Valsts parāda vadība		5.2. Personāls un personāla vadība	46
2.1. Darbības principi un attīstības virzieni	15	5.3. Kvalitātes un risku vadība	47
2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas	16	5.4. Iekšējās kontroles sistēma	48
2.3. Valsts aizņēmumu vadība	18		
2.4. Valsts parāda portfeļa vadība	22	Komunikācija ar sabiedrību	49
2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi	23	Valsts kases 2015.gada attīstības prioritātes	51
2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā	25		
3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība			
3.1. Darbības principi un attīstības virzieni	26		
3.2. Naudas līdzekļu vadība	26		
3.3. Valsts aizdevumu vadība	27		
3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā	29		

Valsts kase

Pārskatā lietotie saīsinājumi

ERAF Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES Eiropas Savienība

ESF Eiropas Sociālais fonds

EUROSTAT Eiropas Savienības Statistikas birojs

IKP Iekšzemes kopprodukts

Mērvienības

EUR *euro*, oficiālā ES naudas vienība

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: SIA "Dizaina stratēģija"

© Foto: Valts Kleins (portrets)

© Foto: Egils Juris Pārups (attēli)

Valsts kase

Valsts kases pārvaldnieka ziņojums

Valsts kases stratēģiskā virzība vienmēr bijusi cieši saistīta ar valsts tautsaimniecības un ekonomisko attīstību, fiskālo politiku, starptautisko makroekonomisko situāciju, situāciju finanšu tirgos, valsts ģeopolitisko un nacionālo drošību. Tādēļ ļoti būtiski ir analizēt un noteikt valstij stratēģiski un finansiāli izdevīgu rīcību un pasākumus

Valsts kases pārvaldībā esošajās jomās. Tieši šī stratēģiskās rīcības pēctecība valsts finanšu stabilitātes nodrošināšanai ir svarīgs faktors, plānojot un organizējot Valsts kases darbību. 2014.gads Valsts kases darbā iezīmējas ar secīgu stratēģiski izvirzīto uzdevumu un uz attīstību vērsto pasākumu izpildi.

2014.gadā Valsts kase turpināja realizēt pasākumus savlaicīgai resursu nodrošināšanai valsts budžeta izpildes finansēšanai un valsts parāda pārfinansēšanai gan vietējā, gan starptautiskajos finanšu tirgos. Valsts ekonomiskā izaugsme, pievienošanās eirozonai un Latvijas kredītreitinga uzlabojumi (visas reitinga aģentūras 2014.gadā paaugstināja Latvijas Republikas kredītreitingu un noteica stabili nākotnes prognozes (outlook) vērtējumu) sekmēja aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar labvēlīgiem nosacījumiem, ar jauniem aizņēmumiem pārfinansējot Eiropas Komisijai 2014. un 2015.gadā atmaksājamos aizdevumus 2,2 mljrd. *euro* apmērā.

2014.gadā Latvija pēc sešu gadu pārtraukuma jau eirozonas valsts statusā atgriezās *euro* valūtas obligāciju tirgū. Valsts kase janvārī un aprīlī izcenoja septiņu un desmit gadu obligācijas 2 mljrd. *euro* apmērā, izraisot lielu starptautiskā finanšu tirgus dalībnieku interesi. Abās eiroobligāciju emisijās ilgtermiņa resursi tika piesaistīti ar zemākām procentu likmēm, nekā ir noteiktas Eiropas Komisijas aizdevumiem. Tādējādi tika sasniegts vidēja termiņa aizņemšanās stratēģijas galvenais mērķis – starptautiskā aizņēmuma programmas lielākie aizdevumi pārfinansēti finanšu tirgos ar ilgtermiņa aizņēmumiem par zemākām procentu likmēm, izlīdzinot valsts parāda atmaksas profilu un saglabājot valsts parāda apjomu ilgtermiņā līmenī, kā arī optimizējot valsts parāda apkalpošanas izdevumus nākamajos gados.

Lai pakāpeniski integrētu iekšējo finanšu tirgu eirozonas finanšu tirgū, Valsts kase turpināja šī procesa attīstīšanu, t.sk. sadarbojoties ar primārajiem dileriem. Īstenojot nozīmīgus valsts vērtspapīru tirgus attīstības pasākumus 2013.gadā (ieviešot primāro dileru sistēmu, krājobligācijas) un turpinot to nostiprināšanu 2014.gadā, uzlabojies valsts vērtspapīru otrreizējais tirgus un saglabājies stabili augsts pieprasījums pēc valsts vērtspapīriem. Pabeigts krājobligāciju ieviešanas otrais posms: līdzās iespējai iegādāties krājobligācijas tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv uzsāka arī krājobligāciju izplatīšanu ar VAS „Latvijas Pasts” starpniecību.

Valsts budžeta izpildē, attīstot Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti un nodrošinot to pieejamību tehnoloģiski augstā līmenī, 2014.gadā veikti ieguldījumi Valsts kases pakalpojumu informācijas sistēmās: optimizēti procesi, veikti pasākumi sistēmu darbības stabilizēšanai, drošībai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai, paplašinot izmantotos informācijas tehnoloģiju monitoringa risinājumus. Sniedzot elektroniskos pakalpojumus, panākts ievērojami efektīvāks valsts budžeta izpildes process – standartizētas budžeta izpildes procedūras, samazināts birokrātiskais slogs klientiem un iedzīvotājiem. Valsts budžeta izpildes, uzskaites un kontroles procesa pilnveidošanai nodrošināti arī pasākumi finanšu pārskatu pilnīgākai atbilstībai starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņem.

Jaunā – 2014.-2020.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības Kohēzijas politikas fondu ieviešanas vadības un kontroles sistēmas izveidošanā Valsts kase kā sertifikācijas iestāde sniedza ieguldījumu fondu administrēšanu reglamentējošās normatīvās bāzes izstrādē, uzskaites sistēmas prasību definēšanā un vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanā.

Apziņa, ka esam šis valsts veidotāji un attīstītāji, tās maka turētāji, liek izvirzīt, attīstīt un sasniegt jaunus mērķus. Izsakot pateicību un atzinību par katru Valsts kases darbinieka padarīto, esmu gandarīts par veikumu valsts labā un ieguldījumu tās attīstībā. 2014.gadā Valsts kase ieguva 3.vietu pētījumā „TOP Darba devējs 2014” biznesa sektorā „Finanses”, kas ir ļoti liels pagodinājums Valsts kasei un apliecina, ka tiek novērtēts tas darbs, kuru Valsts kase veic, lai stiprinātu darbinieku lojalitāti un uzturētu Valsts kases labo reputāciju klientos un sabiedrībā.

Arī 2014.gada beigās veiktās Valsts kases klientu aptaujas (lai noskaidrotu Valsts kases klientu apmierinātību ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem un viedokli par Valsts kases tēlu, komunikācijas kvalitāti) rezultāti norāda uz Valsts kases sniegto pakalpojumu augsto kvalitāti (97% respondentu kopumā ir apmierināti ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem), pārsniedzot Valsts kases darbības stratēģijā un Valsts kases komunikācijas stratēģijā izvirzītos rādītājus klientu apkalpošanas kvalitātes novērtēšanai. Valsts kase turpinās attīstīt un pilnveidot kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus gan esošajiem, gan potenciālajiem Valsts kases klientiem atbilstoši labas pārvaldības un klientu apkalpošanas standartiem.

Pārvaldnieks

Kaspars Āboliņš
Rīgā 2015.gada 17.aprīlī

Valsts kase

Valsts kases darbības stratēģija 2014.-2016.gadam

2014.gada 27.jūnijā finanšu ministrs apstiprināja Valsts kases darbības stratēģiju 2014.-2016.gadam.

Valsts kases stratēģiskais **vismērķis** – būt dinamiskai un mūsdienīgai, uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases darbības stratēģijā noteikti šādi Valsts kases **darbības virzieni**:

- 1) **valsts budžeta izpilde**, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei;
- 2) **valsts parāda vadība**, nodrošinot finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar izdevīgākiem nosacījumiem, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū, kā arī nodrošinot valsts vārdā sniegto galvojumu procesa īstenošanu;
- 3) **naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība**, nodrošinot finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošinot valsts interesēm atbilstošu valsts aizdevumu procesa īstenošanu;
- 4) **ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija**, organizējot un standartizējot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirējinstītūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ieviešanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirējinstītūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Valsts kase stratēģisko mērķu sasniegšanā ievēro vienotus **iestādes darbības principus**:

- 1) kvalitātes un risku vadībā;
- 2) personāla vadībā;
- 3) iekšējās kontroles sistēmā;
- 4) informāciju tehnoloģiju pielietošanā un informācijas drošībā;
- 5) likumības, tiesiskās kārtības un labas pārvaldības nodrošināšanā;
- 6) iestādes administratīvajā pārvaldībā;
- 7) iestādes komunikācijā.

Stratēģijas **galvenās prioritātes** ir:

- 1) cilvēkresursu kapitāla efektīva vadība, veicinot visu līmeņu darbinieku attīstību un iesaistīšanu Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- 2) Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamības augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšana, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas;
- 3) valsts finanšu vadības procesu efektīva, ekonomiska, operatīva un droša vadība un uzraudzība atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kase

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā.

Valsts kases darbu vada **pārvaldnieks**. Pārvaldnieku ieceļ un atbrīvo no amata finanšu ministrs.

Valsts kasei ir šādas **funkcijas**:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci un tiesības nosaka Ministru kabineta 2004.gada 3.augusta noteikumi Nr.677 “**Valsts kases nolikums**”. 2014.gada 3.novembrī atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 8.jūlija noteikumiem Nr.391 „Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem, un galvojumu sniegšanas un uzraudzības kārtība”, kas nosaka jaunu valsts vārdā sniedzamo galvojumu sniegšanas un uzraudzības kārtību, izdarīts grozījums Valsts kases nolikumā (Ministru kabineta 2014.gada 3.novembra noteikumi Nr.682), precizējot Valsts kases uzdevumu valsts vārdā sniedzamo galvojumu dokumentu izvērtēšanā un valsts vārdā sniegto galvojumu saistību uzraudzībā atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Valsts kases struktūru, darba organizāciju nosaka 2012.gada 20.februārī izdots **Valsts kases reglaments** (2015.gada 6.februārī izdots jauns Valsts kases reglaments).

Lai maksimāli ierobežotu finanšu riskus, Valsts kases **struktūra** ir izveidota pēc funkciju nodalīšanas principa (atbilstoši labākajai praksei bankās un Eiropas parāda vadības birojos):

- 1) klientu apkalpošana un finanšu darījumi;
- 2) finanšu risku vadība;
- 3) uzskaites nodrošināšana un pārskatu sagatavošana.

Vienota lēmuma pieņemšanai 2014.gadā darbu turpināja šādas **komitejas**:

Audita komiteja – lai veicinātu efektīvu iekšējā audita funkcijas īstenošanu Valsts kasē un Valsts kases izveidotās iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, resursu aizsardzību, efektīvu kontroles pasākumu izveidošanu un uzturēšanu.

Eiro ieviešanas komiteja – lai nodrošinātu sekmīgu eiro ieviešanas procesu Valsts kases kompetences jomās. 2014.gada 25.aprīlī komiteja beidza darbu, atzīstot eiro ieviešanas procesu Valsts kasē par pabeigtu.

Informācijas sistēmu izmaiņu vadības komiteja – lai nodrošinātu koordinētu Valsts kases informācijas sistēmu izmaiņu pieprasījumu izskatīšanu un realizāciju.

Kredītkomiteja – lai veicinātu efektīvu darbu un lēmumu pieņemšanu Valsts kases sadarbības partneru kredītriska vadības jomā un valsts aizdevumu un valsts galvojumu izsniegšanas un administrēšanas jautājumos.

Kvalitātes un risku vadības komiteja – lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, nepārtrauktu iestādes darbības pilnveidošanu un pakalpojumu atbilstību valsts un tās iedzīvotāju interesēm un klientu vajadzībām, īstenojot efektīvu kvalitātes vadību, risku vadību un informācijas drošības vadību.

Parāda vadības komiteja – lai veicinātu efektīvu darbu un lēmumu pieņemšanu valsts parāda vadības jomā.

Resursu likviditātes komiteja – lai veicinātu drošu un efektīvu naudas līdzekļu vadību saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģiju.

Vadības komiteja – lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases personāla un finanšu resursu vadību Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai.

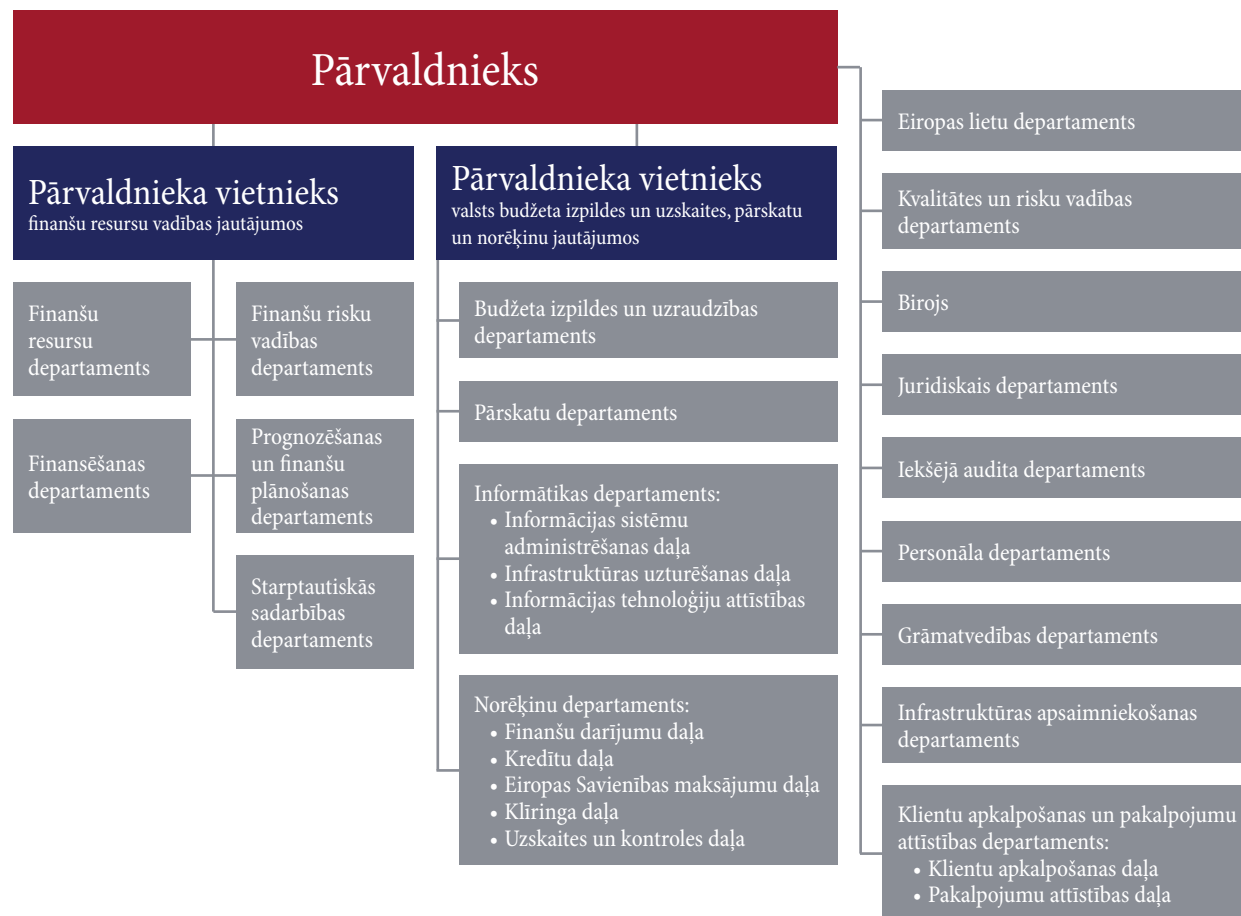
Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja – lai organizētu Valsts kases Valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politikas izpildi, aktualizēšanu un nodrošinātu efektīvu grāmatvedības politikas izmaiņu vadību.

Valsts kase

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kases struktūras shēma

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kasei kā Finanšu ministrijas pakļautībā esošai tiešās pārvaldes iestādei saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību ir deleģēts organizēt valsts budžeta izpildi un finanšu uzskaiti, nodrošināt asģnējumu piešķiršanu un budžeta iestāžu maksājumu veikšanu gadskārtējā valsts budžeta apropriācijas ietvaros.

Realizējot valsts budžeta izpildi, Valsts kase uztur Vienoto valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmu, kas nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas (tostarp gadskārtējā valsts budžeta projekta un tā grozījumu sagatavošanu – šo funkciju realizē Finanšu ministrija) līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai (tostarp valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē, kontu atvēršana valsts budžeta iestādēm un budžeta finansētām institūcijām, asģnējumu un dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem piešķiršana, pamatojoties uz gadskārtējā valsts budžeta apropriāciju un Valsts kasē reģistrētiem finansēšanas plāniem, Valsts kases klientu maksājumu rģkojumu apstrāde un izpilde, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*), kā arī nodrošina informāciju par iemaksājamiem nodokļiem un nodevām un citiem valsts budžetā saņemtiem maksājumiem valsts budžeta maksājumus administrējošām institūcijām.

Nodrošinot vienotu valsts finanšu uzskaiti, Valsts kase izstrādā normatīvos aktus par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti, nosakot vienotus grāmatvedības uzskaites principus, metodes un vienotu grāmatvedības kontu plānu, kā arī uz Ministru kabineta apstiprinātām finanšu informācijas klasifikācijām balstītu pārskatu sistēmu, kas ļauj iegūt kvalitatīvu informāciju par budžeta izpildi gan pēc naudas plūsmas, gan uzkrāšanas principa. Valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegto pārskatu apkopošana tiek nodrošināta ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā *ePārskati*, kuru izmanto ne tikai Valsts kase, bet arī Finanšu ministrija, Valsts kontrole, Latvijas Banka, Centrālā statistikas pārvalde un pārējās valsts pārvaldes iestādes savu funkciju realizēšanai.

Valsts kasei jānodrošina Latvijas Republikas finanšu saistību izpilde, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot Latvijas Republikas ikgadējos dalības

maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Valsts kase izmaksā kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem un nodrošina dotācijas no valsts budžeta ieskaitīšanu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā.

1.2. 2014.gada valsts budžeta izpildes organizācija

Asģnējumu piešķiršana un izpilde

2014.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķīra asģnējumus 8 038,74 milj. *euro* apmērā: 5 808,07 milj. *euro* pamatbudžetam un 2 230,67 milj. *euro* – speciālajam budžetam. Asģnējumi piešķirti 195 valsts budžeta iestādēm.

2014.gadā atvērti 2 337 pamatbudžeta izdevumu konti. Salīdzinot ar 2013.gadu, kontu skaits palielinājās par 354 kontiem, kas skaidrojams gan ar 12.Saeimas vēlēšanu norisi, gan intensīvo ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu realizāciju. Šī faktora ietekmē, salīdzinājumā ar 2013.gadu, par 467 kontiem pieauga arī norēķinu kontu skaits – 8 961 kants. Joprojām samazinoties kopējam ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu apjomam, par 9% samazinājās budžeta iestāžu atvērto kontu skaits ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu uzskaitē – atvērti 129 konti.

Grāmatvedības uzskaitē un pārskati

2014.gadā **nodrošināti pasākumi finanšu pārskatu pilnīgai atbilstībai starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņem** kas atspoguļojas arī EUROSTAT organizētā pētījuma par dalībvalstu atbilstību starptautiskajiem publiskajiem grāmatvedības standartiem Latvijas novērtējumā ar 84% atbilstības lģmeni.

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem Valsts kase sagatavo oficiālos dienas, mēneša, ceturkšņa pārskatus un ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem (mēneša pārskati pieejami Valsts kases interneta mājaslapā, Saimnieciskā gada pārskatu Valsts

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

kases mājaslapā publicē pēc Valsts kontroles atzinuma saņemšanas). Valsts kase nodrošina ministriju, centrālo valsts iestāžu, valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu un pašvaldību konsolidēto gada pārskata publicēšanu Valsts kases interneta mājaslapā.

Valsts kase ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sagatavo, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību iesniegto gada pārskatu informāciju. Saimnieciskā gada pārskata struktūru un apjomu nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību un Ministru kabineta noteikumi par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību. 2014.gadā sagatavots Saimnieciskā gada pārskats par 2013.gada rezultātiem, konsolidējot 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību konsolidētos gada pārskatus. Ministrijas un centrālās valsts iestādes konsolidētajā gada pārskatā iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu gada pārskatus, pašvaldības konsolidētajā gada pārskatā iekļauj pašvaldības budžeta iestāžu¹ un kopīgo iestāžu gada pārskatus.

Valsts kontroles auditētais Saimnieciskā gada pārskats ir nozīmīgākais un ticamākais informācijas avots par valsts finansiālo stāvokli pārskata perioda beigās un budžeta izpildes rezultātiem pārskata gadā. Valsts kontroles atzinums apliecina, ka Saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību, kā arī Saimnieciskā gada pārskatā ietvertās informācijas kvalitāti, kuras lietotāji ir gan Saeima un Latvijas Banka, gan dažādas starptautiskās institūcijas (Eiropas Komisija, EUROSTAT, Starptautiskais Valūtas fonds, starptautiskās kredītreitinga aģentūras) un potenciālie investori, kas, pamatojoties uz Saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, pieņem lēmumus par ieguldījumiem Latvijas tautsaimniecībā.

Lai Saimnieciskā gada pārskatā iekļautu vienveidīgu un salīdzināmu informāciju, Valsts kase izstrādā un aktualizē normatīvos aktus, kas reglamentē budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Nodrošinot vienotu principu ievērošanu valsts un pašvaldību budžeta iestāžu finanšu uzskaitē un pārskatu sagatavošanā, veikti budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites pilnveidošanas pasākumi, kas ietver papildinājumu izstrādi esošajos normatīvajos aktos, kā arī detalizētu skaidrojumu sniegšanu pārskatu sagatavotājiem.

2014.gadā sagatavoti un no jauna izdoti Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka ceturkšņa pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību, lai uzlabotu pārskatu datu kvalitāti, atvieglotu lietotājiem pārskatu sagatavošanu, redakcionāli precizētu un papildinātu noteikumus un padarītu saprotamāku pārskatu sagatavošanas kārtību. Noteikumos precizēts iesniedzamās informācijas apjoms, papildus atklājot informāciju par noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem, atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kuriem pārskata periodā ir pozitīvas vērtības grāmatvedības bilances aktīva un pasīva kontos, kas nepieciešama kvalitatīvu datu apkopošanai statistikas vajadzībām; ministrijām un citām centrālām valsts iestādēm un pašvaldībām noteiktas konsolidējamās pozīcijas, lai nodrošinātu vienādus konsolidācijas principus.

Izdarīti grozījumi Ministru kabineta noteikumos par saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību, lai precizētu informāciju par pārskata „Valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpilde saimnieciskā gadā” sagatavošanas kārtību, uzlabotu datu kvalitāti un sniegtu publiski saprotamāku un reprezentablāku informāciju, precizētu normas par konsolidēto pārskatu un to pielikumu sagatavošanu, noteiktu pārskata pielikumu struktūru atbilstoši valsts budžeta likumā noteiktajām mērķdotācijām pašvaldībām un valsts budžeta likumā noteiktajiem valsts izsniegtajiem galvojumiem.

Grozījumi Ministru kabineta noteikumos par kārtību, kādā Valsts kase nodrošina elektronisko informācijas apmaiņu, paredz paplašināt *ePārskatu* lietotāju loku ar biedrībām, nodibinājumiem, reliģiskām organizācijām, privātajām kapitālsabiedrībām.

Grozījumi Ministru kabineta noteikumos par mēneša pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību nosaka, ka mēneša pārskatus iesniedz arī publiskie nodibinājumi, un paredz papildu informācijas sniegšanas prasību pašvaldībām par izdevumiem ES un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanai.

¹ Kopīgu uzdevumu risināšanai pašvaldības, savstarpēji vienojoties, var izveidot kopīgas iestādes. Šādas iestādes darbojas uz attiecīgo domju apstiprināta nolikuma pamata. Nolikums nosaka pašvaldību kopīgās iestādes kompetenci, tās finansēšanas, uzraudzības, likvidēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā notiek izstāšanās no kopīgās iestādes, un citus pašvaldību kopīgās iestādes darbības jautājumus (piem., būvvalde, reģionālā pašvaldības policija u.c.).

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

2014.gadā **pirmo reizi ministrijas un pašvaldības izvērtēja ePārskatu sistēmā iesniegtos kapitālsabiedrību finanšu pārskatus, kā arī sagatavoja kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem** informācijas iekļaušanai savā gada pārskatā. ePārskatu sistēmā iesniegti 352 valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību, kur valstij vai pašvaldībai katrai atsevišķi vai kopā pieder 50% un vairāk kapitāla daļu, vai valstij vai pašvaldībai katrai atsevišķi vai kopā pieder mazāk par 50% kapitāla daļu, bet valsts vai pašvaldība nosaka un kontrolē kapitālsabiedrības finanšu un pamatdarbības politiku, finanšu pārskatus par 2013.gadu un „Anketas par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu”.

1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība

Viena no Valsts kases darbības stratēģijā izvirzītajām prioritātēm nosaka Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamību augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšanu, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas, kas atbilst arī valstiski izvirzītajām pamatnostādnēm un ko apliecina valsts mēroga pētījumu par e-pārvaldes efektivitāti rezultāti. Lai izstrādātu pārskatāmu e-vides iespēju izmantošanas novērtējumu pašvaldībās un valsts iestādēs (sniegto e-pakalpojumu kvalitāte un pieejamība, izmantojot mūsdienīgus informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegtos risinājumus), 2014.gadā Lattelecom un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kopā ar partneriem uzsāka „Latvijas e-indeksa” partnerības iniciatīvu, veicot „**Latvijas valsts iestāžu e-indeksa pētījumu**”, aptaujājot 102 valsts iestādes. Valsts iestāžu e-indeksss atspoguļo e-pārvaldes efektivitāti valsts institūcijās piecās jomās: efektīva iestādes iekšējo procesu organizācija, efektīva starpiestāžu sadarbība, efektīva dokumentu aprīte, efektīva pakalpojumu sniegšana, efektīva sabiedrības iesaistīšana. **Valsts kase kategorijā „Starpīestāžu sadarbības indekss iestāžu grupā” ieņēma 6.vietu, bet iestāžu kopvērtējumā 89 iestāžu vidū – augsto 9.vietu.**

Turpinot uzlabot Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti un lai no drošinātu to pieejamību tehnoloģiski augstā līmenī, **2014.gadā veikti ieguldījumi Valsts kases pakalpojumu informācijas sistēmās: optimizēti procesi, veikti pasākumi sistēmu darbības stabilizēšanai, drošībai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai, paplašinot izmantotos informācijas tehnoloģiju monitoringa risinājumus.**

Sniedzot elektroniskos pakalpojumus, ir panākts ievērojami efektīvāks valsts budžeta izpildes process – standartizētas budžeta izpildes procedūras, samazināts birokrātiskais slogs klientiem un iedzīvotājiem, radīti priekšnosacījumi informācijas atkalizmantošanai.

2014. gadā Valsts kase uzturēja un turpināja attīstīt šādus pakalpojumus un informācijas sistēmas:

Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma

Valsts kases uzturētā Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

- 1) valsts budžeta plānošanas funkcionalitāte nodrošina valsts budžeta un tā grozījumu apstrādi, apkopojot datus no ministrijām un centrālajām valsts iestādēm (šo funkciju realizē Finanšu ministrija);
- 2) valsts budžeta izpildes funkcionalitāte nodrošina Valsts kases un valsts budžeta iestāžu procesu norisi sistēmā, piem., konta veidošanas, asignējumu piešķiršanas un izpildes procesu, valsts budžeta ieņēmumu procesu, dienas, mēneša un gada slēguma procesu, kā arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotāciju un iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadales procesu u.c. (šo funkciju realizē Valsts kase).

Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas Datu noliktava nodrošina pārskatu veidošanu par budžeta izpildi atbilstoši valsts budžeta struktūrai.

2014.gadā apritēja pieci gadi, kopš Valsts kase uztur Vienoto valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmu. Turpinot klientu apkalpošanas elektroniskajā vidē attīstīšanu, **aprīli veikti sistēmas uzlabojumi un turpmāk aizdevumu saistību pieprasījumi (rēķini) pašvaldībām tiek sagatavoti un nosūtīti tikai elektroniski.**

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati*

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati* paredzēta budžeta iestāžu finanšu un budžeta izpildes pārskatu pārvaldībai. Budžeta iestāžu pārskatu iesniedzēji mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus Valsts kasē iesniedz un paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā *ePārskatu* sistēmā, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju.

No 2014.gada februāra **Valsts kase nodrošina *ePārskatu* sistēmas lietošanu tikai tīmekļa pārlūkprogrammā** (Internet). (Līdz 2014.gada 1.februārim bija noteikts pārejas periods, kura laikā lietotāji varēja izmantot gan iepriekšējo tehnisko risinājumu – līdz šim uz savas darba stacijas uzstādīto programmatūru, gan autentificējoties darbam sistēmā Valsts kases elektronisko pakalpojumu portālā). Vienotā e-pakalpojumu portāla izmantošana lietotājiem nodrošina ērtāku un drošāku autentifikāciju, kā arī klientiem ir iespēja strādāt ar saviem pārskatiem neatkarīgi no datora atrašanās vietas. Kā papildu ieguvums minams tas, ka tīmekļa risinājums ir platformneatkarīgs, kas nozīmē, ka **klientiem vairs nav ierobežojums lietot MS Windows operētājsistēmu un *ePārskatu* sistēmu var pilnvērtīgi izmantot arī klienti, kas pārgājuši uz atvērta koda operētājsistēmām**. Mūsdienās tīmekļa tehnoloģiju un pārlūkprogrammu attīstība nodrošina iespējas ar šīm tehnoloģijām veidot aizvien labākas lietojamības programmatūru.

2014.gadā *ePārskatu* sistēmā **nodota lietošanā saskaņojamo kopsavilkumu pārskatu par budžeta izpildi funkcionalitāte**, kas ministriju, centrālo valsts iestāžu un to padotības iestādēm dod iespēju ērtāk, ātrāk un kvalitatīvāk, ietaupot administratīvās izmaksas, salīdzināt budžeta programmu un apakšprogrammu izpildes datus, kā arī sniedz iespēju, izslēdzot manuālo darbu, nodrošināt datu pārceļšanu uz gada pārskata veidlapām par budžeta izpildi. Papildus izveidota iespēja salīdzināt datu savstarpējo atbilstību ar gada pārskatā norādīto informāciju.

Nodrošināta **iespēja Kultūras ministrijai saņemt pārskatus no privātpersonām** (biedrībām, nodibinājumiem, reliģiskajām organizācijām) *ePārskatu* sistēmā. Kultūras ministrija, kura sadala mērķdotācijas

privātpersonām, ērtāk un savlaicīgāk saņem informāciju par to izlietojumu, nodrošinot grāmatvedības uzskaites vajadzībām nepieciešamo informāciju, savukārt privātpersonām atvieglota atskaites iesniegšana pēc noteiktas formas un kārtības, un izslēgtas papildu administratīvās izmaksas.

2014.gadā *ePārskatu* sistēmā **nodrošināta iespēja iesniegt operatīvos finanšu pārskatus tām valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām un atvasinātām publiskām personām, kurām ir noslēgts aizdevuma un/vai galvojuma apkalpošanas un uzraudzības līgums vai līgums par parāda dzēšanas kārtību ar Valsts kasi**, un kurām ir jāiesniedz Valsts kasei operatīvie finanšu pārskati, tādējādi nodrošinot ātrāku informācijas apriti un izmaksu ekonomiju.

Finansēšanas plānu apstrādes informatīvā sistēma *ePlāni*

Ministrijas vai to padotības iestādes *ePlānus* lieto finansēšanas plānu projektu sagatavošanai, apstiprināšanai un iesniegšanai Valsts kasē, uz kā pamata tiek piešķirti asignējumi un dotācija no vispārējiem ieņēmumiem. 2014.gadā sistēmā reģistrēti un apstrādāti 10 337 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.

Budžeta elektronisko norēķinu sistēma *eKase*

Valsts kase maksājumu pakalpojumu sniegšanu nodrošina elektroniski, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase* un tās Tiešsaistes datu apmaiņas moduli. Ar *eKasi* Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt Valsts kases piedāvāto finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem un izdevumiem vai resursiem izdevumu segšanai. *eKases* Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina automatizētu maksājumu datu informācijas apmaiņu starp Valsts kasi un klientu. Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina ne tikai maksājumu datu (konta izraksts un konta pārskats par neslēgto dienu) pieprasīšanu tiešsaistes režīmā, kā arī maksājumu rīkojumu iesūtīšanu izpildei *eKasē*.

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

Budžetā veiktā maksājuma pārbaudes e-pakalpojums

Valsts kase tīmekļa vietnes www.kase.gov.lv sadaļā „Budžetā veiktā maksājuma pārbaude” nodrošina iespēju maksātājiem pārliecināties, vai viņu veiktais maksājums ir saņemts norādītajā valsts budžeta kontā Valsts kasē. 2014.gadā šim e-pakalpojumam bija vairāk nekā 15 000 pieprasījumu, kas ir par 25% mazāk nekā 2013.gadā.

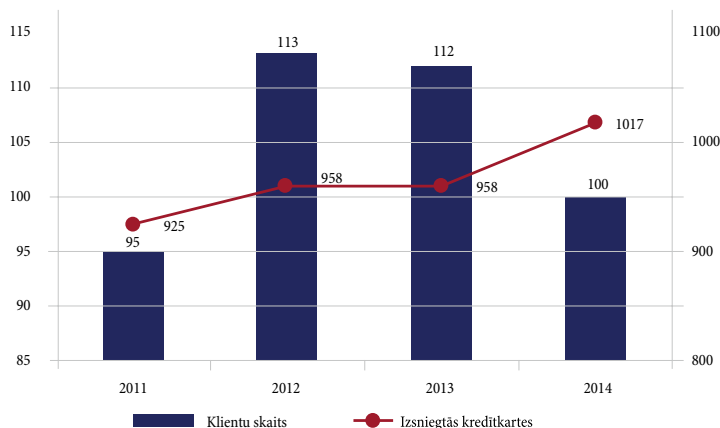
Valsts kontiem piesaistītas kredītkartes

Valsts kase sadarbībā ar AS “Swedbank” nodrošina valsts budžeta iestādēm iespēju veikt budžeta izdevumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām kredītkartēm. Kredītkaršu pakalpojumi paredzēti darbinieku komandējumu, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai: valsts budžeta iestāžu darbiniekiem nodrošināta iespēja komandējumu laikā veikt bezskaidras naudas norēķinus, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību, kas nosaka, ka valsts budžeta līdzekļu izdevumi veicami no Valsts kasē atvērtajiem kontiem.

2014.gadā Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu pakalpojumu izmantoja 101 valsts budžeta iestāde un tām kopā izsniegtas 1020 kredītkartes.

1.attēls

Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu pakalpojuma dinamika (2011.-2014.gads)

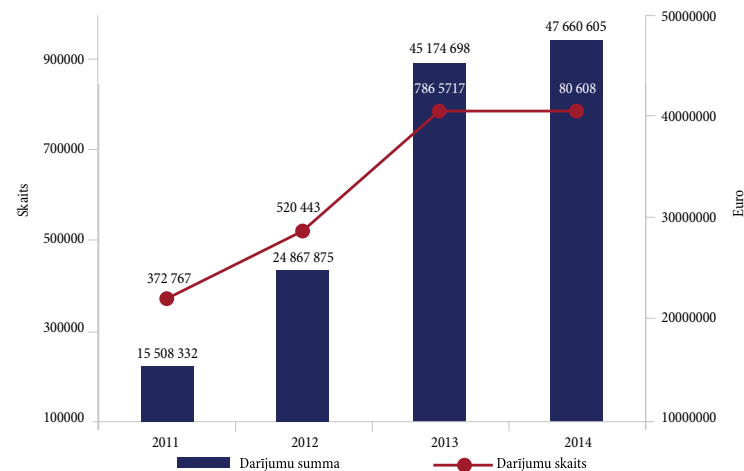
Maksājumu karšu pieņemšana, iekasējot valsts budžeta maksājumus

Valsts kase ar AS “SEB banka” un AS “Citadele banka” starpniecību nodrošina maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu Valsts kases klientiem – budžeta maksājumus administrējošām institūcijām, kas iekasē budžeta maksājumus no privātpersonām, iespēju tos iekasēt ar *VISA Electron*, *MasterCard*, *Maestro* vai *American Express* maksājumu kartēm maksājumu karšu pieņemšanas termināli vai citā alternatīvā sistēmā.

2014.gadā turpinājies iekasēto summu un uzstādīto maksājumu karšu termināļu skaita apmēra pieaugums, kas liecina par to, ka iedzīvotāji atzinīgi novērtē pakalpojumu un norēķinos ar valsti arvien vairāk izmanto maksājumu kartes un to sniegtās priekšrocības. Budžeta maksājumus administrējošajās institūcijās uzstādītajos 787 maksājumu karšu termināļos ar maksājumu kartēm veikti 780 608 darījumi par kopējo summu 47 660 605 euro.

2.attēls

Maksājumu karšu (*VISA*, *MasterCard* un *American Express*) pieņemšanas pakalpojuma dinamika (2011. – 2014.gads)

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

Centralizētā resursu vadības sistēma

Valsts kase turpināja uzturēt Centralizēto resursu vadības sistēmu *Horizon*, nodrošinot Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu (Finanšu ministrijas resora) finanšu vadības, grāmatvedības un personāla uzskaiti vienotā sistēmā. 2014.gadā sistēmā iestrādāti ergonomiski un funkcionāli uzlabojumi.

Vienotai un efektīvai Finanšu ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaites procesa realizēšanai Valsts kase turpināja Iepirkumu uzraudzības biroja grāmatvedības uzskaites un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas grāmatvedības uzskaites un personālvadības procesu nodrošināšanu, kā arī uzsāka Fiskālās disciplīnas padomes grāmatvedības uzskaites procesa nodrošināšanu.

Klientu attiecību vadības pārvaldības attīstīšana

Valsts kases klientu apkalpošanas centrā ieviesta **Kontaktu centra (call centre) platforma**, kas nodrošina strukturētu (sarunas temata izvēle) un operatīvāku klientu zvanu apkalpošanu, kā arī sarunas ierakstu klientu apkalpošanas procesa analīzei, tādējādi uzlabojot klientu apkalpošanas servisu.

Valsts kase

Valsts budžeta izpilde

1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

1.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2014.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta izpildes, budžeta naudas plūsmas uzskaites un izpildes principi un saņemts ārējo auditoru un sadarbības partneru pozitīvs vērtējums par budžeta izpildes procesa kvalitāti, operatīvu uzskaiti, savlaicīgu un pietiekamu kontroli.	1.1. Finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem (%).	63	63
	1.2. Finanšu pārskatu atbilstība Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasībām valsts statistiskās informācijas programmas ietvaros (% no uz Valsts kasi attiecināmiem Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasību rādītājiem).	-	-
2. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita ²).	≥80	88,5
3. Nodrošināta Valsts kases pakalpojumu saņemšana elektroniski.	3. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (% no sniegtajiem pakalpojumiem).	≥80	100
4. Budžeta iestāžu finanšu un vadības grāmatvedības pārskati iesniegti vienotā informācijas sistēmā.	4. Iespēja valsts un pašvaldību iestādēm saņemt informāciju vadības lēmumu pieņemšanai un budžeta finansējuma uzraudzības kvalitātes pilnveidošanai ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā <i>ePārskati</i> (budžeta iestāžu skaits).	13	13

² Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

2. Valsts parāda vadība

2.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Saskaņā ar nolikumu Valsts kase veic valsts parāda vadību, kā arī organizē valsts galvojumu izsniegšanu un uzraudzību.

Valsts parāda vadības pamatprincipus un uzdevumus vidējam termiņam nosaka **Valsts parāda vadības stratēģija**, kuru apstiprina finanšu ministrs. Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju, **valsts parāda vadības mērķis** ir nodrošināt nepieciešamos finanšu resursus valsts parāda pārfinansēšanai, valsts budžeta izpildei un finanšu resursu rezerves uzturēšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū. Lai nodrošinātu valsts parāda vadības procesa atbilstību starptautiski atzītai praksei un valsts parāda vadības mērķa sasniegšanu, valsts parāda vadību iedala divos savstarpēji saistītos procesos: valsts parāda portfeļa vadība un valsts aizņēmumu vadība.

Aizņemšanās apjomu un valsts parāda līmeni vidējā termiņā ietekmē kopējā finansēšanas nepieciešamība, kuru galvenokārt veido valsts budžeta izpildes nodrošināšanai un valsts parāda saistību atmaksai attiecīgajā periodā nepieciešamais resursu apjoms. Valsts parāda un budžeta saistību izpildē tiek izmantota stratēģiska pieeja valsts aizņemšanās un parāda vadības procesa nodrošināšanā, saglabājot pēc iespējas lielāku elastību finanšu tirgos veicamo aizņēmumu nosacījumu (aizņemšanās laiks, valūta, apjoms, termiņš) izvēlē. Tas ļauj ierobežot finanšu riskus vidējā termiņā, kā arī nodrošināt kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai nepieciešamos resursus ar pēc iespējas labvēlīgākiem un izdevīgākiem nosacījumiem.

Kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai kārtējā gadā plānotos pasākumus un finansēšanai piemērotāko aizņemšanās instrumentu izvēli nosaka **Resursu piesaistīšanas pasākumu plāns vidējam termiņam**, kuru, ņemot vērā Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktās vadlīnijas, izstrādā Valsts kase un apstiprina finanšu ministrs. Plānā novērtē kopējo finansēšanas nepieciešamību, analizē iekšzemes un starptautisko finanšu tirgus situāciju, makroekonomiskos rādītājus, procentu likmju prognozes un tendences, izvērtē alternatīvus aizņem-

šanās instrumentus un dažādus to izmantošanas scenārijus, lai tādējādi nodrošinātu finanšu resursu piesaisti uz valstij izdevīgiem nosacījumiem. Plāns paredz arī pasākumus attiecību veicināšanai ar esošajiem un potenciālajiem vietējiem un ārvalstu investoriem, investoru informēšanu par situāciju valsts ekonomikā un finansēs, investoru intereses veicināšanu par ieguldījumiem valsts vērtspapīros, kā arī citus ar plānoto aizņemšanos saistītus jautājumus.

Lai nodrošinātu Valsts parāda vadības stratēģijā noteikto valsts parāda vadības pamatprincipu ievērošanu un mērķu sasniegšanu, **vidēja termiņa aizņemšanās stratēģijai noteiktas šādas prioritātes:**

1) iekšējā finanšu tirgū:

- **uzturēt pastāvīgu un regulāru valsts vērtspapīru piedāvājumu** iekšējā finanšu tirgū atbilstoši vietējo investoru pieprasījumam, lai izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu;
- **uzturēt komunikāciju ar investoriem Primāro dileru sistēmas³ ietvaros**, lai sekmētu pieprasījumu pēc valsts vērtspapīriem sākotnējā izvietošanā;
- **uzturēt krājobligāciju piedāvājumu māsaimniecībām**, lai nodrošinātu resursu piesaisti no līdz šim mazāk aktīvas investoru grupas, kā arī veicinātu iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum, tādējādi sekmējot valsts vērtspapīru tirgus attīstību kopumā.

2) starptautiskajos finanšu tirgos:

- **nodrošināt savlaicīgu aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos**, galvenokārt organizējot regulāras publiskas valsts parāda vērtspapīru emisijas, lai samazinātu valsts parāda pārfinansēšanas risku un saglabātu elastību attiecībā uz aizņēmumu nosacījumu izvēli, tādējādi nodrošinot aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem;
- **nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu**, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un

³ Primāro dileru sistēma ir sadarbības forma starp emitentu (Valsts kase) un finanšu institūcijām, lai realizētu vienotu stratēģiju vērtspapīru tirgus attīstības veicināšanai.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, lai veicinātu dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību un konkurenci valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietošanā;

- **uzturēt un paplašināt** finanšu darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejamu **sadarbības partneru loku**.

3.attēls. Aizņemšanās stratēģija vidējam termiņam

Aizņemšanās elastība: attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku, valūtu un termiņu	Investoru bāzes diversifikācija: pastāvīgs dialogs ar investoriem lielāka investoru konkurence plašākas aizņemšanās iespējas
Parāda apkalpošanas izdevumu optimizēšana vidējā termiņā	
Iekšzemes finanšu tirgus potenciāla izmantošana: atbilstošas ieguldījumu iespējas tirgus dalībniekiem Primāro dīleru sistēma	Sadarbības partneru loka paplašināšana: darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejami sadarbības partneri

Turpinot aizņemšanās pasākumus atbilstoši vidēja termiņa stratēģijai, kā arī ievērojot atbildīgu fiskālo politiku, ir iespējams pārfinansēt uzņemtās valsts parāda saistības ar labvēlīgiem nosacījumiem, kā arī ilgtermiņā panākt valsts parāda līmeņa samazināšanos un stabilizēšanos ilgtspējīgā līmenī.

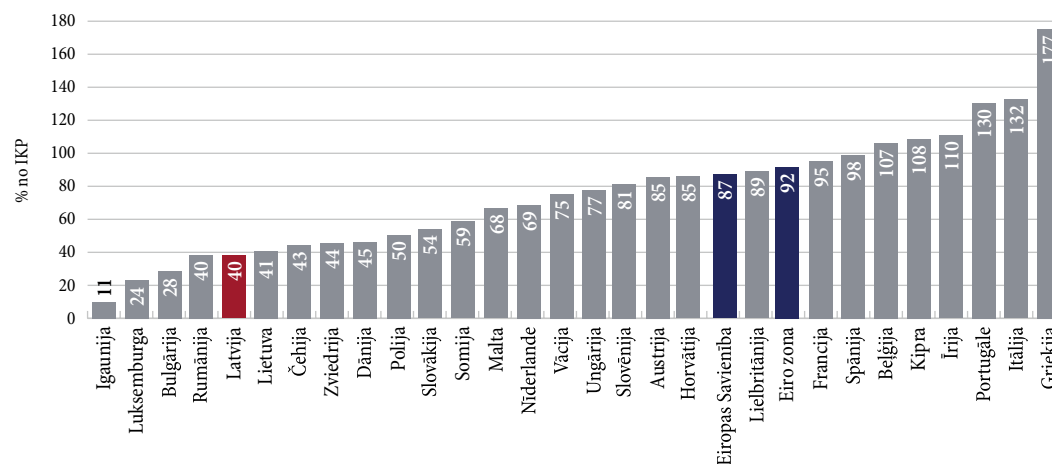
Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase izvērtē ministriju pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem un sagatavo atbalstāmo pretendentu un to projektu sarakstu iekļaušanai gadskārtējā valsts budžeta likumā. Valsts kase piedalās valsts vārdā sniedzamo galvojumu sniegšanas un apkalpošanas procesā, izvērtējot un uzraugot ar galvojumu izsniegšanu saistītos riskus, organizējot galvojuma līgumu parakstīšanu un kārtējot valsts vārdā sniegtā galvojuma saistību uzskaiti, kā arī veic regulāru valsts galvoto projektu realizētāju finansiālā stāvokļa analīzi un uzraudzību.

2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas

Latvijas vispārējās valdības parāds, kuru veido valsts un pašvaldību struktūru konsolidētais parāds, uz 2014.gada beigām veidoja ~40% no IKP. Neskatoties uz būtisku pieaugumu pēdējos gados, Latvijas vispārējās valdības parāds bija **piektais zemākais ES dalībvalstu vidū**, kā arī **tā līmenis bija krietni zem ES dalībvalstu vidējā rādītāja** (sk. 4.attēlu).

4.attēls. Vispārējās valdības parāds uz 2014.gada beigām (% no IKP) pēc ESA2010 metodoloģijas

Avots: EUROSTAT

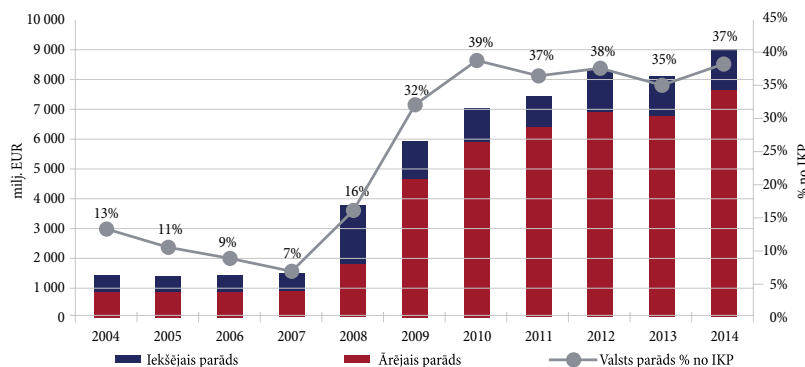

Valsts kase

Valsts parāda vadība

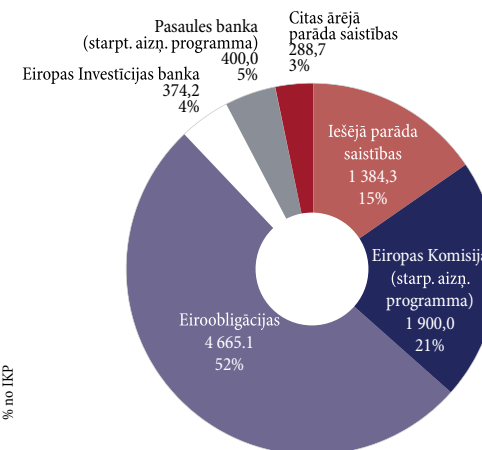
Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds⁴, kas 2014.gadā palielinājies par 919,4 milj. *euro* un 2014.gada beigās sasniedza 9 012,3 milj. *euro* nominālvērtībā jeb 37,4% no 2014.gadam prognozētā IKP, nepārsniedzot likumā „Par valsts budžetu 2014.gadam” 9,5 mljrd. *euro* apmērā noteikto maksimālo parāda līmeni uz gada beigām (sk. 5.attēlu).

5.attēls.
Valsts parāds (nominālvērtībā) 2004.-2014.⁵gadā

Valsts parāda struktūrā 2014.gadā lielāko īpatsvaru veidoja ārējais parāds, sasniedzot 85%, savukārt valsts iekšējā parāda īpatsvars veidoja 15% no kopējā valsts parāda apjoma (sk. 6.attēlu).

6.attēls. Valsts parāda struktūra nominālvērtībā uz 31.12.2014. (milj. EUR un % no kopējā apjoma)

Valsts ārējais parāds nominālvērtībā 2014.gada 31.decembrī bija 7,628 mljrd. *euro*.

2014.gadā valsts ārējais parāds palielinājās par 822,2 milj. *euro*, jo 2014.gadā tika atmaksāts Eiropas Komisijas aizdevums 1 mljrd. *euro* apmērā un dzēsta 2004.gadā starptautiskajos finanšu tirgos emitētā obligācija 400 milj. *euro* apmērā, kā arī 2014.gada pirmajā pusē Valsts kase starptautiskajos finanšu tirgos veica divas obligāciju emisijas par kopējo summu 2 mljrd. *euro*, savlaicīgi nodrošinot resursus gan 2014.gadā veiktajai ārējā parāda atmaksai, gan Eiropas Komisijas aizdevuma atmaksai 1,2 mljrd. *euro* apmērā 2015.gada janvārī. 2014.gada 31.decembrī valsts ārējā parādā lielāko daļu veidoja emitētās eiro-obligācijas un Eiropas Komisijas aizdevumi.

Valsts iekšējais parāds nominālvērtībā 2014.gada 31.decembrī bija 1,384 mljrd. *euro*.

2014.gadā valsts iekšējais parāds palielinājās par 97,1 milj. *euro*, ko galvenokārt ietekmēja apgrozībā esošo iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoma pieaugums par 80,0 milj. *euro*.

⁴ Valsts parādu veido valsts struktūru parāds, kurā ietilpst valsts emitētie parāda vērtspapīri, aizņēmumi, krājobligācijas un Valsts kasē izvietotie klientu noguldījumi.

⁵ 2014.gadā – operatīvā informācija.

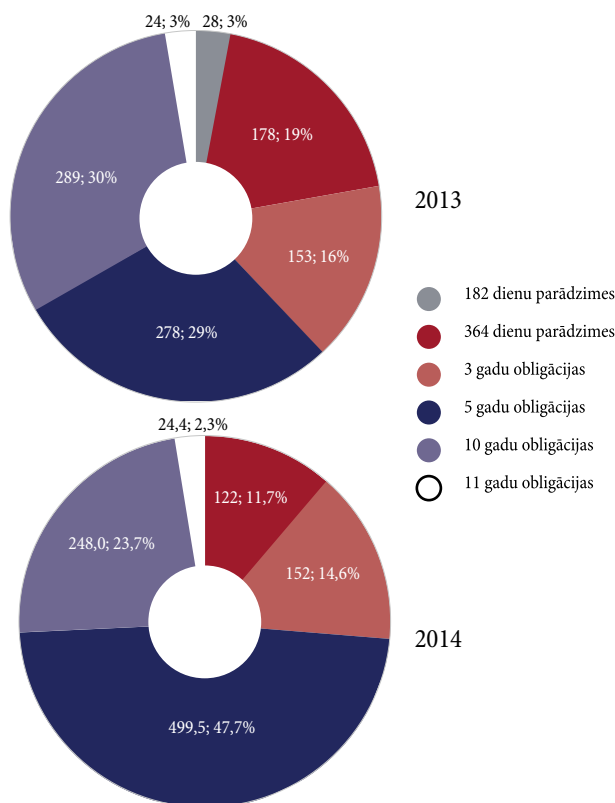

Valsts kase

Valsts parāda vadība

2014.gada 31.decembrī valsts iekšējā parāda būtiskāko daļu veidoja Valsts kases emitētie iekšējā aizņēmuma vērtspapīri 1,047 mljrd. *euro* apmērā, kurus Valsts kases organizētajās regulārajās publiskajās izsolēs lielākoties iegādājās iekšējā finanšu tirgus dalībnieki (kreditīestādes un institucionālie investori). Valsts kase 2014.gadā izsolēs investoriem piedāvāja iegādāties īstermiņa un vidēja termiņa valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīrus un atbilstoši tam mainījās arī apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru veidu procentuālais īpatsvars iekšējā parādā (sk. 7.attēlu).

7.attēls. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā 2013. un 2014.gada beigās, milj. EUR; % no kopsummas

Pārējo valsts iekšējā parāda daļu veidoja pieprasījuma un īstermiņa noguldījumi, īstermiņa, vidēja un ilgtermiņa aizņēmumi un krājobligācijas – kopā 337,5 milj. *euro*

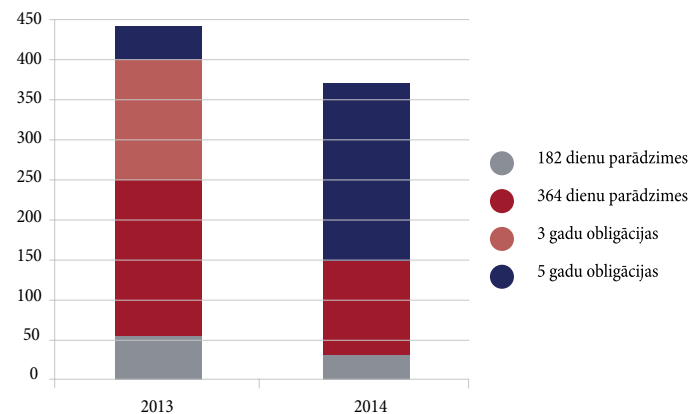
2.3. Valsts aizņēmumu vadība

Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju, **valsts aizņēmumu vadības mērķis** ir nodrošināt pastāvīgu resursu piesaistes iespēju starptautiskajos un iekšējā finanšu tirgū ar optimāliem aizņemšanās darījumu nosacījumiem.

2.3.1. Valsts iekšējie aizņēmumi

2014.gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts vērtspapīru izsoles. Līdzīgi kā iepriekšējos gados sešu un 12 mēnešu parādzīmju izsoles Valsts kase rīkoja, lai pārfinansētu iekšējo īstermiņa parādu un nodrošinātu relatīvi lētus likviditātes resursus, kā arī uzturētu iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgu. Savukārt, lai nodrošinātu resursus valsts budžeta pamata finansēšanai institucionālajiem investoriem, Valsts kase turpināja 2013.gada oktobrī uzsāktu piecu gadu obligāciju programmu, sasniedzot šo obligāciju apjomu apgrozībā līdz 124,4 milj. *euro*. 2014.gada maijā Valsts kase uzsāka jaunu piecu gadu obligāciju 24,4; 2,3% 122; 11,7% 152; 14,6% 499,5; 47,7% 248,0; 23,7% programmu, uzrādot labus izsoļu rezultātus, sasniedzot augstu pieprasījumu un aizņemoties vēsturiski zemākajos procentu likmju līmeņos. 2014.gada beigās jaunās piecu gadu obligāciju programmas apjoms bija 141,279 milj. *euro*.

8.attēls. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisijas 2013. un 2014.gadā sadalījumā pa dzēšanas termiņiem, milj. EUR

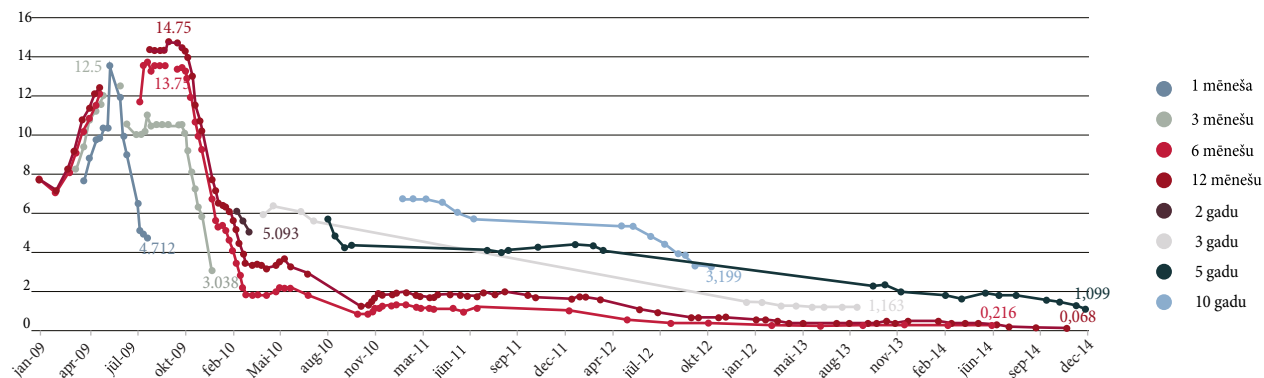
Valsts kase

Valsts parāda vadība

Sākotnējā tirgū 2014.gadā Valsts kase pārdeva valsts iekšēja aizņēmuma vērtspapirus 373 milj. *euro* apmērā, tajā skaitā 296 milj. *euro* konkurējošās daudzscenu izsolēs. Vidēji kopējais pieprasījums konkurējošās daudzscenu izsolēs 3,99 reizes pārsniedza piedāvājumu un bija 1 181,5 milj. *euro*.

2014.gadā izsolēs likmes turpināja saglabāties vēsturiski zemākajos līmeņos. Ar katru izsoli likmes samazinājās un saglabājās stabili zemos līmeņos. Likmju kritums skaidrojams gan ar primāro dīleru aktīvu piedalīšanos izsolēs, gan ar pozitīvām likmju attīstības tendencēm globālajos finanšu tirgos un kredītiestāžu augsto likviditāti.

9.attēls. Valsts vērtspapīru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

Arī vidējā termiņā plānots nodrošināt regulāru un pieprasījumam atbilstošu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru piedāvājumu, pārdomāti un atbilstoši iekšējā finanšu tirgus kapacitātei palielinot aizņemšanās apjomus.

Īstenojot nozīmīgus valsts vērtspapīru tirgus attīstības pasākumus 2013.gadā (ieviesta primāro dīleru sistēma, krājobligācijas) un turpinot to nostiprināšanu 2014.gadā, uzlabojies valsts vērtspapīru otrreizējais tirgus un saglabājies stabili augsts pieprasījums pēc valsts vērtspapīriem.

Iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru tirgus attīstīšanai 2014.gadā Valsts kase turpināja nostiprināt kopš 2013.gada februāra ieviesto **Primāro dīleru sistēmu**, kuras mērķis ir sekmēt ne tikai valsts vērtspapīru tirgus attīstību, bet arī aktivitāti, t.i., jaunu aizņemšanās instrumentu veidošanos, investoru bāzes paplašināšanos, aktīvāku, likvidāku un investoriem pievilcīgāku valsts vērtspapīru tirgu, kā arī ar valsts parāda apkalpošanu saistīto risku

samazināšanu. Primāro dīleru sistēmas ietvaros valsts vērtspapīru izsolēs var piedalīties kredītiestādes, kurām ir noslēgts primārā dīlera līgums ar Valsts kasi. Par primārajiem dīleriem, izvērtējot katras kredītiestādes darbību valsts vērtspapīru tirgū un aktivitāti finanšu darījumos ar Valsts kasi valsts parāda un aktīvu vadības jautājumos, kļuvušas šādas kredītiestādes – AS „Citadele banka”, AS „DNB banka”⁶, AS „SEB banka”, AS „Swedbank” un AS „ABLV Bank” (kas 2014.gadā nomainīja akciju sabiedrību „Nordea Bank Finland Plc”).

Jau 2013.gada jūnijā tika ieviests jauns iekšējā finanšu tirgus instruments – **krājobligācijas**. Krājobligāciju primārais mērķis bija nodrošināt privātpersonām ērtu un drošu brīvo līdzekļu ieguldīšanas iespēju kā potenciāli jaunu ieguldītāju grupu un paplašināt iedzīvotāju ieguldījumu iespējas

klasiskos un drošos finanšu instrumentos, vairot iedzīvotāju praktisko investīciju pieredzi, attīstīt valsts vērtspapīru tirgu kopumā, kā arī veicināt iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum. Valsts kase, piedāvājot krājobligācijas, ne tikai piesaista papildu resursus atbilstoši finanšu tirgus likmēm, bet galvenokārt nodrošina iedzīvotājiem iespēju paplašināt savu ieguldījumu iespējas klasiskos un drošos finanšu instrumentos. Realizējot augstāk minētos mērķus, Valsts kase plānoja 2014.gadā uzsākt krājobligāciju izplatīšanu VAS „Latvijas Pasts” nodaļās, lai krājobligācijas varētu iegādāties arī tie iedzīvotāji, kuri neizmanto banku pakalpojumus. **Krājobligāciju izplatīšana ar VAS „Latvijas Pasts” starpniecību tika uzsākta 2014.gada jūlijā.** Tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv un VAS „Latvijas Pasts” nodaļās iedzīvotājiem tiek piedāvātas sešu un 12 mēnešu, kā arī piecu un 10 gadu krājobligācijas). 2014.gada beigās kopumā apgrozībā krājobligācijas pārsniedza 5,1 milj. *euro* apjomu.

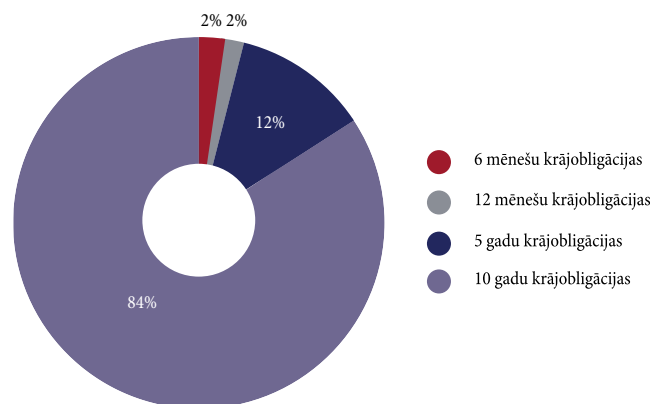
⁶ Otrreizējā tirgū – Lietuvas AB „DNB Bankas”.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

10.attēls. Aproximātais esošais krājobligāciju apjoms (31.12.2014.)

2.3.2. Valsts ārējie aizņēmumi

Aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos

Kā rāda Valsts kases pieredze ar darījumiem starptautiskajos finanšu tirgos pēdējo gadu laikā, aizņemšanās brīdi emitentiem globālo tirgu nenoteiktības vai strauji mainīgas situācijas apstākļos lielā mērā nosaka atsevišķu, īsu izdevīgāko brīžu izmantošana, kad finanšu tirgos parādās pozitīvas ziņas un investoru noskaņojums kļūst labvēlīgs jaunām investīcijām. Valsts kases darbība ārējo aizņēmumu vadības jomā pēdējos gados ir vērsta tieši uz šādu aizņemšanās izdevīguma brīžu izmantošanu, jo tas ļauj sasniegt aizņemšanās stratēģijas galveno mērķi – panākt valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājumu vidējā termiņā, nodrošinot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar valstij izdevīgiem nosacījumiem.

Būtisks priekšnosacījums elastības saglabāšanai attiecībā uz starptautiskajos finanšu tirgos veicamo aizņēmumu nosacījumu (aizņemšanās laiks, valūta, apjoms, termiņš) izvēli 2014.gadā bija resursu rezerves uzturēšana Valsts kases kontos 2014.-2015.gadā plānotajai valsts parāda atmaksai, t.sk. Eiropas Komisijas aizdevumu atmaksai. Aizņemoties savlaicīgi un pakāpeniski, neatliekot liela apjoma aizņemšanos uz pēdējo brīdi pirms apjomīgu parāda saistību izpildes, **Valsts kase ir**

novērsusi valsts parāda pārfinansēšanas risku, jo aizņemto resursu cena netika pakļauta finanšu tirgus spekulatīvai ietekmei, t.sk. saistībā ar ģeopolitiskajiem faktoriem.

Aizņēmumiem starptautiskajos finanšu tirgos Valsts kase izmanto 2013.gadā ieviesto ārējo valsts vērtspapīru dokumentācijas juridisko ietvaru GMTN (Global Medium Term Note programme), kas sastāv no standartizētiem līgumiem un izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu. GMTN programma ļauj Valsts kasei operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos finanšu tirgos, kā arī emitēt valsts vērtspapīrus dažādās valūtās. Tāpat programma paredz iespēju emitēt valsts vērtspapīrus, ja investors divpusēji uzrunā Valsts kasi un izsaka aizdevuma piedāvājumu, ievērojot programmas juridiskos nosacījumus.

2014.gadā Latvija pēc vairāku gadu pārtraukuma atgriezās eiro finanšu tirgos, Valsts kasei organizējot divas etalona vērtspapīru emisijas euro valūtā. 2014.gada janvārī tika emitētas septiņu gadu obligācijas 1 mljrd. euro apmērā ar fiksēto procentu (kupona) likmi 2,625% gadā (ienesīgums 2,815%) un aprīlī tika emitētas 10 gadu obligācijas 1 mljrd. euro apmērā ar fiksēto procentu (kupona) likmi 2,875% gadā (ienesīgums 2,961%). Eiroobligāciju emisiju rezultātā tika nodrošināti resursi finansēšanas nepieciešamības segšanai, kā arī ekonomiskās krīzes laikā Latvijai piešķirtā starptautiskā aizdevuma daļas kārtējai atmaksai (2014.gada 25.martā Eiropas Komisijai tika atmaksāta aizdevuma daļa 1 mljrd. euro apmērā un 2015.gada 16.janvārī otrā daļa 1,2 mljrd. euro apmērā). Abas eiroobligāciju emisijas veiktas vidēja termiņa aizņemšanās stratēģijas ietvaros, savlaicīgi nodrošinot resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai, t.sk. apjoma ziņā lielāko valsts parāda saistību izpildei 2014. un 2015.gadā. Ekonomiskā izaugsme, pievienošanās eirozonai, saņemtie Latvijas kredītreitingu uzlabojumi, investoru augstais novērtējums par paveikto Latvijas valsts ekonomikā iepriekšējos gados un ticība Latvijas attīstībai ilgtermiņā ļāva aizņemties finanšu resursus starptautiskajos tirgos ar labvēlīgiem nosacījumiem. Abās 2014.gadā veiktajās eiroobligāciju emisijās ilgtermiņa resursi tika piesaistīti ar zemākām procentu likmēm, nekā ir noteiktas Eiropas Komisijas aizdevumiem (3,125%). Gan janvāra, gan aprīļa emisiju likmes bija zemākas par etalona likmēm attiecīgajā dienā, kas noteiktas, balstoties uz finanšu tirgus informāciju par citu Centrālās un Austrumeiropas reģiona valstu vērtspapīriem.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

2.3.3. Investoru attiecību vadība

Lai īstenotu mērķtiecīgu **investoru attiecību vadību** un definētu atbilstošus veicamos pasākumus, Valsts kase regulāri informē investorus un sadarbības partnerus, sagatavojot Valsts parāda vadības gada pārskatu, ceturkšņa biļetenus un apkopojot aktuālos iknedēļas notikumus, kā arī veic citus komunikācijas pasākumus.

Katru gadu Valsts kase sagatavo analītisku **Valsts parāda vadības pārskatu** (latviešu un angļu valodā) par iepriekšējo gadu, lai klientiem, finanšu tirgus dalībniekiem, t.sk. esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem un valsts vērtspapīru investoriem nodrošinātu informāciju par valsts parāda un aktīvu vadības aktualitātēm, aizņemšanās pasākumiem un rezultātiem. Valsts parāda vadības pārskatu nosūta arī citiem pēc funkcijām līdzīgiem valsts parāda vadības funkciju īstenotājiem ES (parāda vadības birojiem), kā arī Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs. Šāda informācijas sniegšanas forma par aktuālāko Latvijas valsts parāda vadībā no sadarbības partneru (t.sk. banku) puses novērtēta pozitīvi.

Reizi ceturksnī Valsts kase savā tīmekļa vietnē publicē **Valsts parāda vadības ceturkšņa biļetenu** (latviešu un angļu valodā), kurā sniedz aktuālos valsts budžeta izpildes un valsts parāda vadības datus, informāciju par Latvijas Republikas kredītreitingu, veiktajiem aizņemšanās pasākumiem iekšējā un starptautiskajos finanšu tirgos, valsts vērtspapīru izsoļu rezultātiem, valsts parāda portfeļa vadību un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī par pašvaldību aizņēmumiem un valsts izsniegtajiem galvojumiem.

Ik nedēļu Valsts kase apkopo, nosūta investoriem un publicē tīmekļa vietnē **Nedēļas notikumu apskatu** (angļu valodā) par valsts budžeta aizpildi, valsts parāda vadību, svarīgākajām aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā.

Gan Latvijas delegācijas sastāvā Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda ikgadējās konferences laikā, gan organizējot tikšanās klātienē, Valsts kases pārstāvji tiekas ar investoriem, ārvalstu investīciju banku un reitingu aģentūru pārstāvjiem, tādējādi nodrošinot **papildu atbalstu informācijas izplatīšanā un skaidrošanā investoru sabiedrībai**. Lai sekmētu jaunu aizņēmumu darījumu iespējas, 2014.gadā papildus šīm aktivitātēm organizētas tikšanās ar valsts vērtspapīru

investoriem Šveicē, Vācijā, Austrijā, Lielbritānijā, Itālijā un Francijā, tādējādi veicinot to interesi ieguldīt Latvijas valsts vērtspapīros nākotnē.

2.3.4. Latvijas Republikas kredītreitings

Kredītreitings valstij ir būtisks nosacījums aizņemšanās darījumu organizēšanā un nozīmīgs faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, jo tas ietekmē aizņemto resursu cenu. Valsts parāda vadības ietvaros **Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanai** Valsts kase organizē trīs lielāko starptautisko reitinga aģentūru – **“Fitch Ratings”**, **“Standard & Poor’s”** un **“Moody’s Investors Service”**, kā arī **Japānas reitingu aģentūras “R&I”** analītiķu vizītes Latvijā, un nodrošina tām regulāru, vispusīgu un situācijai atbilstošu informāciju par Latviju, lai veicinātu reitinga aģentūras pieņemt lēmumus Latvijas Republikas kredītreitinga pozitīvai attīstībai. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, t.sk. kredītreitingu, investori novērtē investīciju iespējas Latvijā, piemēram, valsts vērtspapīros. Reitinga aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes prognozi (*outlook*), bet arī piešķir reitingu valsts emitētajiem vērtspapīriem. Valsts kases vadītā starpinstītūciju darba grupa reizi gadā informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, kā arī par priekšlikumiem kredītreitinga uzlabošanai.

Visas reitinga aģentūras arī 2014.gadā paaugstināja Latvijas Republikas kredītreitingu un noteica stabilu nākotnes prognozes (*outlook*) vērtējumu. 2014.gada beigās Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā bija Baa1 (“Moody’s Investors Service”), A- („Fitch Ratings”), A- (“Standard & Poor’s”) un BBB+ („R&I”). (Starptautiskā reitingu aģentūra „Moody’s Investors Service” paaugstināja Latvijas kredītreitingu arī 2015.gada sākumā (februārī) no „Baa1” uz „A3”, nosakot stabilu kredītreitinga nākotnes prognozi.)

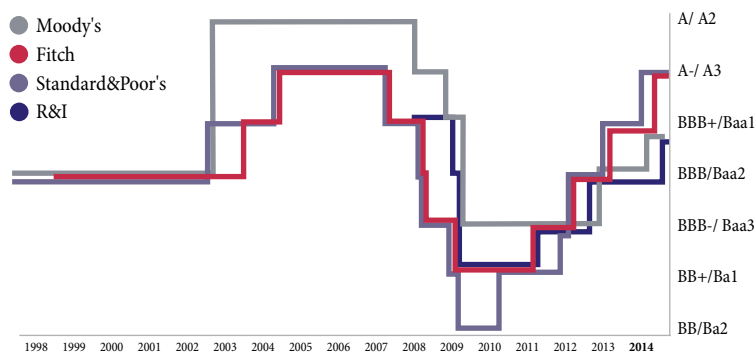
⁸ Otrreizējā tirgū – Lietuvas AB „DNB Bankas”.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

11. attēls. Latvijas Republikas kreditreitinga vēsture

2.4. Valsts parāda portfeļa vadība

Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju valsts parāda portfeļa vadības mērķis ir **optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus.**

Valsts kase regulāri izvērtē Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktos parāda portfeļa struktūras parametrus, kā arī izvērtē nepieciešamību šo rādītāju izmaiņām. Lai ierobežotu valsts parāda procentu likmju risku un ilgtermiņā optimizētu valsts parāda apkalpošanas izmaksas, aprēķina izmaksu un procentu likmju iespējamā svārstīguma riska mēru (*Cost-at-Risk (CaR)*), kas ar noteiktu varbūtību (95%) atspoguļo, cik lielā mērā parāda procentu maksājumi varētu būt lielāki par vidējā termiņā sagaidāmajiem. Balstoties uz aprēķinu rezultātiem, finanšu tirgus prognozēm un Valsts kases ekspertu novērtējumu, nosaka procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda un fiksēto likmju īpatsvara rādītāju vērtības, kas nodrošina optimālo izmaksu un procentu likmju riska līdzsvaru (sk. 12.attēlu). Savukārt valūtu riska vadībai, ņemot vērā finanšu tirgus prognozes un Valsts kases ekspertu novērtējumu, tiek noteikta un uzraudzīta optimālā tīrā parāda valūtu kompozīcija, kas ļauj ievērot aktīvu un saistību ārvalstu valūtās līdzsvaru un tādējādi izvairīties no valūtu kursu svārstību ietekmes.

12. attēls. Valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipi

Valsts parāda vadības iedalīšana divos savstarpēji saistītos procesos – valsts aizņēmumu vadība un valsts parāda portfeļa vadība – ļauj Valsts kasei, veicot jaunus aizņēmumus, sasniegt valsts aizņēmumu vadības mērķi, savukārt, vēlāk, nepieciešamības gadījumā korigēt valsts parāda portfeļa struktūru ar atvasināto finanšu instrumentu un citu pieejamo līdzekļu palīdzību tā, lai tā būtu optimāla un atbilstu Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajai.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

2014.gadā ievēroti visi Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji (sk. 2.tabulu).

2.tabula. Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Rādītāji	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2013.		Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2014.		Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji	
	< 1 gadu	< 3 gadiem	< 1 gadu	< 3 gadiem	< 1 gadu	< 3 gadiem
Iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms ⁷ gada beigās	966,60 milj. EUR		1 046,55 milj. EUR		ne mazāk kā apjoms uz iepriekšējā gada beigām	
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa	23,1% ⁸	46,1% ⁹	21,4%	36,4%	< 25%	< 50%
Fiksētās procentu likmes minimālais īpatsvars valsts parāda portfeli	78,2%		81,7%		≥ 60%	
Procentu likmju vidējais svērtais fikssētais periods gados	3,41		4,16		3,4 – 5,0	
Tīrā parāda valūtu kompozīcija	EUR 100,07%		EUR 100,00%		EUR 100% (+/- 5%)	

Lai ievērotu dzēšanas profila rādītāju, **2014.gada sākumā Valsts kase uzturēja valsts parāda pārfinansēšanas rezervi, iezīmējot resursus 2014.gada parāda dzēšanas pasākumiem. Tādējādi tika izslēgts valsts parāda pārfinansēšanas risks**, jo ar jauno aizņemšanos saistītais risks rezervēto līdzekļu apjomā vairs nepastāvēja – resursi jau bija Valsts kases kontos. Lai nodrošinātu Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktā

⁷ Apgrozībā esošo vērtspapīru, kas emitēti pēc Latvijas likumdošanas, apjoms.

⁸ Kopējā parāda dzēšanas profils, ņemot vērā valsts parāda pārfinansēšanas rezervi 142 milj. euro apmērā.

⁹ Kopējā parāda dzēšanas profils, ņemot vērā valsts parāda pārfinansēšanas rezervi 142 milj. euro apmērā.

dzēšanas profila līdz vienam gadam ievērošanu, valsts parāda pārfinansēšanas rezerve tika uzturēta līdz Eiropas Komisijas aizdevuma un 2004.gadā emitēto eiroobligāciju atmaksai 2014.gada martā-aprīlī. Savukārt **no 2014.gada aprīļa līdz decembrim parāda portfeļa rādītāju ievērošanai risku ierobežojoši papildu pasākumi nebija nepieciešami.**

2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi

Valsts vārdā sniegtos galvojumus sniedz:

- 1) par saistībām, kuras uzņemas komersants, kurā ieguldīta valsts vai pašvaldību daļa un kurš ražo preces vai sniedz nefinansiālus pakalpojumus, lai gūtu peļņu vai citus labumus;
- 2) par saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu dažādām ar normatīvajiem aktiem apstiprinātām komercdarbības atbalsta programmām;
- 3) studiju un studējošo kredīšanas programmas nodrošināšanai;
- 4) Likuma par budžetu un finanšu vadību 8.¹ panta pirmajā daļā noteikto mērķu realizācijai.

Lēmumu par valsts galvojumu sniegšanu vai nesniegšanu saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu pieņem Ministru kabinets, pamatojoties uz Finanšu ministrijas un attiecīgās nozares ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu un galvojuma pretendenta biznesa plāna, sniegtā nodrošinājuma un virknes citu dokumentu izvērtējumu.

Valsts vārdā sniegtos galvojumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un tos nodrošina ar komercķīlu, nekustamā īpašuma ķīlu vai citu nodrošinājumu.

Lai nodrošinātu sniegto valsts galvojumu saistību izpildes fiskālo risku novērtēšanu un vadību, kā arī lai pilnveidotu valsts galvojumu sniegšanas un uzraudzības procesu, 2014.gada 8.jūlijā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.391 „Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem un veic galvojumu sniegšanu un uzraudzību”, kurus izstrādāja Valsts kase un kuros tika pastiprināta valsts galvoto saistību uzraudzība,

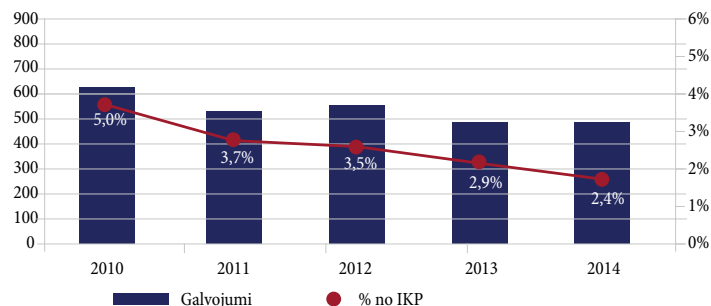
Valsts kase

Valsts parāda vadība

sadalot līdzatbildību par projekta biznesa plāna īstenošanas gaitu starp Finanšu ministriju un nozares ministriju, noteiktas papildu prasības gadījumos, kad pasliktinās darījuma partnera finanšu rādītāji un komercķīlas priekšmeta vērtība, iekļauti paaugstināta aizdevuma atmaksas riska noteikšanas kritēriji, kā arī iestrādāti citi pilnveidojumi, lai maksimāli nodrošinātu valsts interešu aizsardzību. akīmāli nodrošinātu valsts interešu aizsardzību.

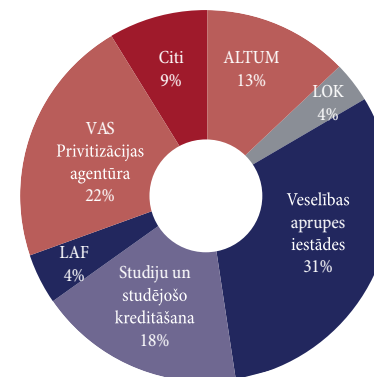
2014.gadā valsts vārdā izsniegti gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētie galvojumi tikai studiju un studējošo kreditēšanai par kopējo summu 10,6 milj. *euro*, kas ir mazāk par likumā „Par valsts budžetu 2014.gadam” noteikto valsts vārdā izsniedzamo galvojumu apjomu studiju un studējošo kreditēšanai (40,9 milj. *euro*).

13.attēls. Valsts galvoto aizdevumu atlikums, milj. EUR

Valsts galvoto aizdevumu portfeli sadalījumā pa aizņēmējiem vislielāko apjomu - 31% veido valsts galvojumi par veselības aprūpes iestāžu uzņemtajām saistībām, 22% - par VAS „Privatizācijas aģentūra” uzņemtajām saistībām un 18% - sniegtie valsts galvojumi studējošo un studiju kreditēšanas programmas nodrošināšanai.

14.attēls. Valsts vārdā sniegto galvojumu portfelis sadalījumā pa aizņēmējiem uz 31.12.2014.

2013.gadā atbilstoši noslēgtajiem valsts galvojuma līgumiem AS „Liepājas metalurģis” vietā izpildītas saistības pret *UniCredit S.p.A.* 73,6 milj. *euro* apmērā, jo aizņēmējs šīs saistības nevarēja izpildīt. Dienā, kad valsts parādnieka vietā veica maksājumu aizdevējam, valstij radās prasījuma tiesības pret AS „Liepājas metalurģis” izmaksāto naudas līdzekļu apmērā. Iestājoties šai situācijai, valsts veica piedziņas darbības, lai atgūtu no galvojuma ņēmēja parādu. 2013.gada 12.novembrī Liepājas tiesa pieņēma lēmumu pasludināt grūtībās nonākušo AS „Liepājas metalurģis” par maksātnespējīgu un uzsākt maksātnespējas procesu. Tā ietvaros izdevās veiksmīgi piesaistīt potenciālo investoru, un 2014.gada nogalē starp maksātnespējīgo AS „Liepājas metalurģis” un piesaistīto investoru „KVV Group” noslēgts pirkuma līgums par maksātnespējīgās AS „Liepājas metalurģis” ar pamata ražošanu saistītās mantas pārdošanu un nolīgtais pirkuma maksas samaksu 10 gadu laikā.

Valsts kase

Valsts parāda vadība

2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

3.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2014.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Paplašināta un diversificēta investoru bāze.	1. Gada laikā starptautiskajos finanšu tirgos veiktajās vērtspapīru emisijās no jauniem investoriem piesaistīto resursu apjoms (jaunu investoru sākotnējās emisijās iegādātais vērtspapīru apjoms % no gada ārējo emisijas apjoma).	5	27
2. Starptautiskā aizņēmuma programmas aizdevumi pārfinansēti ar labvēlīgiem nosacījumiem.	2. Latvijas valsts aizņemšanās likmju līmeņa atbilstība etalona likmei ¹⁰ (%).	Ne augstāk kā etalons: 14.01.2014. emisijai etalons 2,878% 24.04.2014. emisijai etalons 3,071%	14.01.2014. emisijai likme 2,815% 24.04.2014. emisijai likme 2,961%
3. Uzturēts valsts vērtspapīru piedāvājums iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem.	3. Apgrozījumā esošais iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms gada beigās nominālvērtībā (milj. <i>euro</i>).	Ne zemāks kā iepriekšējā gada beigās (966,60 milj. <i>euro</i>)	1 046,55

¹⁰ Etalona likmi etalona apjoma emisijai nosaka atbilstoši starptautiskajos finanšu tirgos vidējam likmju līmenim un tā sastāv no Centrālās un Austrumeiropas reģiona valstu, kuru kredītreitings līmenis ir +/- 2 pakāpes pret Latvijai noteikto, starptautiskajos finanšu tirgos emitēto obligāciju likmēm otrreizējā tirgū atbilstošajā valūtā, no kurām izveidota peļņas likne ar logaritmisko funkciju, un pieskaitītiem 0,25%, kas ietver jauna aizņēmuma veikšanas papildu uzcenojumu.

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

3.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Finanšu ministra apstiprinātā Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģija nosaka Valsts kases mērķus, uzdevumus un atbildību, veicot finansiāli efektīvu un drošu Valsts kases pārvaldībā esošo naudas līdzekļu vadību, ievērojot likviditātes nodrošināšanas prasības un ierobežojot finanšu riskus.

Uz laiku brīvos naudas līdzekļus Valsts kase izvieto Latvijas Bankā, Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs vai iegulda fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros, ierobežojot finanšu riskus saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem ieguldījumu parametriem un sadarbības limitiem, kurus nosaka katrai partnerpusei atkarībā no finanšu instrumenta veida.

Prioritātes naudas līdzekļu vadībā:

- 1) nodrošināt naudas līdzekļu vadības procesa atbilstību labākajai finanšu tirgus praksei, ievērojot finansiāli efektīvas un drošas naudas līdzekļu izvietošanas pamatprincipus, par nozīmīgāko uzskatot likviditātes nodrošināšanu un finanšu risku ierobežošanu;
- 2) uzturēt un attīstīt ilgtermiņa sadarbību ar iekšējā un starptautiskā finanšu tirgus dalībniekiem (sadarbības partneriem), lai paplašinātu naudas līdzekļu ieguldīšanas iespējas un nodrošinātu finanšu vadības lēmumu pieņemšanai abpusēji nepieciešamo informāciju.

Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase organizē valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, nodrošinot finanšu resursu pieejamību valsts aizdevumu veidā saskaņā ar noslēgtajiem aizdevumu līgumiem, sekojot līdzi valsts aizdevuma saņēmēju finansiālajam stāvoklim, uzraugot valsts aizdevuma atmaksas un nepieciešamības gadījumā veicot parāda piedziņas darbības.

Prioritātes valsts aizdevumu vadībā:

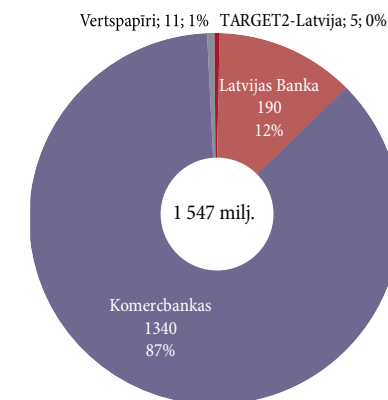
- 1) nodrošināt caurskatāmu un efektīvu valsts aizdevumu vadības procesu;
- 2) nodrošināt klientu apkalpošanas kvalitāti un klientu apmierinātību ar valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, t.sk. nodrošinot līgumu slēgšanu elektroniski.

3.2. Naudas līdzekļu vadība

2014.gadā, ņemot vērā finansēšanas nepieciešamību un situāciju finanšu tirgos, Valsts kase nodrošināja finansiālo saistību izpildei nepieciešamo likvīdo naudas līdzekļu apjomu, kā arī izvietoja uz laiku brīvos naudas līdzekļus Latvijas Bankā, Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs un, vairāk diversificējot ieguldījumu portfeli, ieguldīja fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros. Naudas līdzekļu vadības procesa efektivitātes uzlabošanai Valsts kase pilnveidoja **Naudas līdzekļu vadības stratēģiju**, kuru 2014.gada 18.augustā apstiprinājis finanšu ministrs.

Valsts pamatbudžetā procentu ieņēmumi par depozītiem, kontu atlikumiem un valsts parāda vērtspapīriem 2014.gadā nodrošināti 29,8 milj. *euro* apmērā, par 11,6 milj. *euro* jeb 63% pārsniedzot likumā „Par valsts budžetu 2014.gadam” noteikto plānu. Lielāko daļu (74%) no šīs pozīcijas veido procentu ieņēmumi no AS „Reverta” obligācijām valsts atbalsta ietvaros.

15.attēls. Naudas līdzekļu ieguldījumu struktūra (31.12.2014.), milj. EUR un % no kopējā apjoma

Valsts kase

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

Likviditātes nodrošināšanas atbalsta ietvaros AS „Reverta” 2014.gadā samaksāja visus procentus par obligācijām 21,9 milj. *euro* apmērā un dzēsa valsts atbalsta obligācijas 60,0 milj. *euro* apmērā. AS „Reverta” slēgto emisiju apjoms 2014.gada beigās bija 455,36 milj. *euro*, ieguldījumi AS „Reverta” pamatkapitālā 2014.gadā nav bijuši.

3.3. Valsts aizdevumu vadība

Valsts aizdevumu saņēmēju subjektu¹¹ loks noteikts Likuma par budžetu un finanšu vadību 36.pantā. Savukārt gadskārtējais likums par valsts budžetu kārtējam gadam nosaka valsts aizdevumu limitu, kādā apmērā var attiecīgajā gadā tikt izsniegti valsts aizdevumi, atsevišķi izdalot pašvaldību aizņēmumu limitu. Kopējais valsts aizdevumu limits veidojas no gadskārtējā likumā par valsts budžetu noteiktā apmēra, kam pieskaitītas attiecīgajā gadā veiktās valsts aizdevumu atmaksas (aizdevumu atmaksas valsts pamatbudžetā plāno atbilstoši aizdevuma līgumā noteiktajiem atmaksu termiņiem un apjomiem). Lai pieteiktos valsts aizdevuma saņemšanai, valsts aizdevuma pretendents vēršas nozares ministrijā ar lūgumu nākamajā saimnieciskajā gadā paredzēt valsts aizdevumu. Saņemot nozares ministrijas atbalstu, valsts aizdevuma pieprasījums tiek nosūtīts Finanšu ministrijai iekļaušanai plānotajā valsts aizdevumu limitā likumprojektā par valsts budžetu nākamajam gadam.

Valsts aizdevumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un tos nodrošina ar pašvaldību galvojumiem, komercķīlu, nekustamā īpašuma ķīlu vai citu nodrošinājumu.

Valsts kase veic valsts aizdevumu uzraudzību un nepieciešamības gadījumā arī parāda piedziņas darbības. Nepieciešamās rīcības pasākumu kopums gadījumos, kad aizņēmējam rodas grūtības kārtot uzņemtās saistības, izriet no katrā individuālā gadījumā konstatētajiem apstākļiem, finanšu situācijas un riskiem, un tā īstenošana tiek nodrošināta ciešā sadarbībā ar nozares ministriju un pašu aizņēmēju, lai nodrošinātu valsts aizdevuma atmaksu. Piemēram, gadījumos, kad pašvaldības nepilda saistības saskaņā ar līgumu nosacījumiem, Valsts kasei ir

tiesības nesamaksātās summas ieturēt no pašvaldībai pienākošās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas vai pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotācijas. Savukārt gadījumos, kad komercsabiedrības nepilda saistības saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, – piesaka pretenzijas aizņēmējam par aizdevuma atmaksu vai sniedz prasību tiesā par parāda piedziņu un pieteikumu par prasības nodrošinājumu. Ja komercsabiedrību likvidē un parāda piedziņa vairs nav iespējama, Valsts kase saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem “Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus” noraksta likvidētās komercsabiedrības dzēstās parādsaistības. Attiecīgajā budžeta gadā likvidētajām komercsabiedrībām parādsaistības dzēš atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajam apmēram.

Gadskārtējā valsts budžetā valsts aizdevumu kopējais palielinājums 2014.gadā bija noteikts 296,0 milj. *euro* apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 118,1 milj. *euro* apmērā. Kopējais 2014.gadā pieļaujama izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs bija paredzēts 373,5 milj. *euro*, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2014.gadā.

2014.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms 222,9 milj. *euro* apmērā jeb 77% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma ir izsniegts pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem.

Pašvaldībām izsniegto valsts aizdevumu 222,94 milj. *euro* apmērā struktūra:

- 1) budžeta un finanšu vadībai – 0,28 milj. *euro*;
- 2) pašvaldību investīcijām – 66,55 milj. *euro*;
- 3) ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 156,10 milj. *euro*.

Lielākā daļa valsts aizdevumu pašvaldībām ir izsniegti ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 70%.

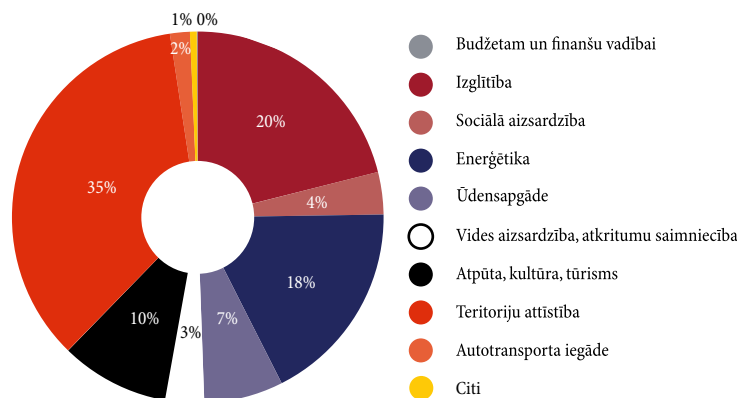
¹¹ Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts aizdevumus var saņemt pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50%, un vairāku pašvaldību veidotas kapitālsabiedrības, kurās pašvaldību daļa pamatkapitālā kopumā pārsniedz 65%, kā arī tie zinātniskie institūti un augstskolas, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, un ostu pārvaldes.

Valsts kase

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

16.attēls. 2014.gadā izsniegto valsts aizdevumu mērķi

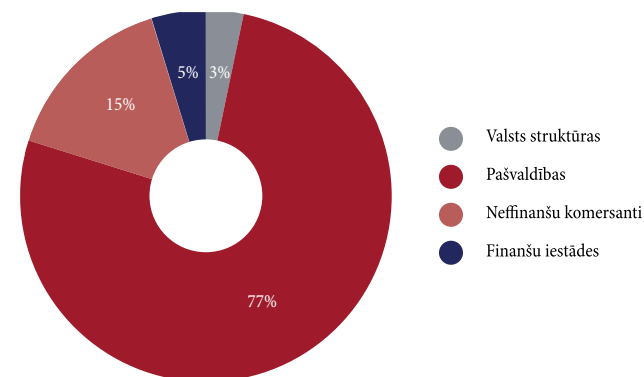
Valsts aizdevumi 9,26 milj. *euro* apmērā jeb 3% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma izsniegti Valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām (zinātniskiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss) ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Valsts aizdevumi 43,97 milj. *euro* apmērā jeb 15% no kopsummas tika izsniegti kapitālsabiedrībām, kurās ieguldītas valsts vai pašvaldību kapitāla daļas, jeb nefinanšu komersantiem, t.sk.:

- 1) 26,0 milj. *euro* apmērā VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” Kohēzijas fonda projekta Nr.2010LV161PR001 „Starptautiskās lidostas „Rīga” infrastruktūras attīstība” īstenošanai;
- 2) 9,11 milj. *euro* apmērā AS „Air Baltic Corporation” komercdarbībai nepieciešamās naudas plūsmas nodrošināšanai;
- 3) 8,87 milj. *euro* – ES līdzfinansēto projektu ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijas īstenošanai (SIA „Jelgavas ūdens”, SIA „Dagdas komunālā saimniecība”, AS „Daugavpils satiksmē”, SIA „Dobeles ūdens”, SIA „Grobiņas novada namsaimnieks”, SIA „Jelgavas novada KU”, SIA „Kuldīgas ūdens” u.c.).

Valsts aizdevumi 13,21 milj. *euro* apmērā jeb 5% no kopsummas izsniegti iestādēm, kuru galvenās funkcijas un pamatdarbība ir finanšu starpniecība un ar to saistīto palīgdarbību nodrošināšana jeb finanšu iestādēm – VAS „Lauku attīstības fonds” ar mērķi sniegt valsts atbalstu aizdevuma veidā saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

17.attēls. 2014.gadā izsniegto valsts aizdevumu saņēmēji

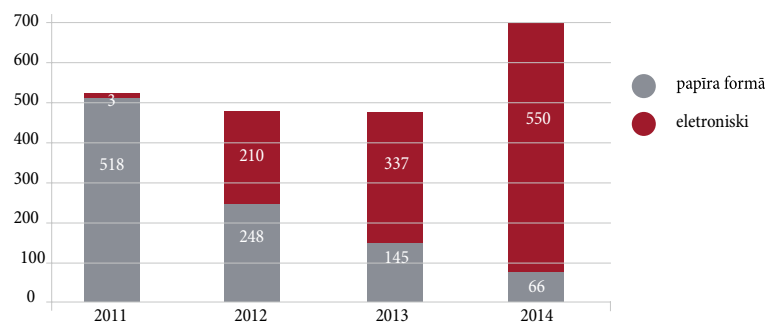
Ievērojot Ministru kabineta 2011.gada 20.decembra sēdes protokola Nr.75 Informatīvā ziņojuma „Par priekšlikumiem elektroniskā paraksta plašākas lietošanas nodrošināšanai” 41.§ 5.1.3.punktu „valsts un pašvaldību institūcijām savstarpējo dokumentu apriti, kas tiek parakstīti papīra formā, veikt elektroniski, tajā skaitā Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda un citas Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu palīdzības dokumentācijas apriti”, un saskaņā ar Valsts kases darbības stratēģiju valsts aizdevuma līgumi tiek slēgti elektroniski, tādējādi ekonomējot laiku un finanšu resursus. 2014.gadā 85% no visiem noslēgtajiem valsts aizdevuma līgumiem un vienošanās protokoliem tika noslēgti elektroniski, līdz ar to Valsts kases stratēģijas rezultatīvais rādītājs ($\geq 70\%$) tika sasniegts.

Valsts kase

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

18.attēls. Ar pašvaldībām noslēgto aizdevumu līgumu skaits pa gadiem

2014.gadā Valsts kase aptaujāja klientus, t.sk. pašvaldības, par lietotajiem Valsts kases pakalpojumiem un apmierinātību ar tiem. Aptaujas rezultāti, tāpat kā 2013.gadā, apliecināja, ka pašvaldības ir apmierinātas ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī tika gūta pārlicība, ka Valsts kases piedāvāto pakalpojumu izmantošana nodrošina operatīvāku informācijas apmaiņu, procesa darbības ātrumu un valsts finanšu līdzekļu nozīmīgu ietaupījumu – samazinās pakalpojuma saņemšanai nepieciešamais laiks un pakalpojuma administrēšanas izmaksas.

3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

4.tabula.

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2014.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Labākajai finanšu tirgus praksei atbilstoša droša un iespējami efektīva naudas līdzekļu vadība.	1. Nodrošināti ieņēmumi no valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajā apmērā (izpilde % no gada plāna).	≥100	163
2. Nodrošināts metodoloģiski caurskatāms, efektīvs, operatīvs, labai tirgus praksei un valsts interesēm atbilstošs valsts aizdevumu plānošanas, sniegšanas un uzraudzības process.	2.1. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita ¹²).	≥75	87
	2.2. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (elektroniski noslēgtie līgumi un vienošanās protokoli (% no gadā noslēgto līgumu un vienošanās protokolu kopējā skaita)).	≥ 70	85

¹² Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kase atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam veic Eiropas Savienības politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentu un Norvēģijas valdības finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas.

Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumu Valsts kase pilda Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Arī 2014. – 2020.gada plānošanas periodā Valsts kase pildīs Eiropas Savienības fondu sertifikācijas iestādes funkcijas.

Valsts kase kā sertifikācijas iestāde sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijai izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikumus, kā arī apstiprina, ka deklarētie izdevumi atbilst spēkā esošajiem Eiropas Kopienas un dalībvalsts noteikumiem. Kā maksājumu iestāde Valsts kase nodrošina no Eiropas Komisijas saņemto un izlietoto Eiropas Savienības fondu līdzekļu uzskaiti un veic maksājumus Eiropas Savienības fondu finansējuma saņēmējiem iespējami īsākā termiņā.

Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes funkciju nodrošināšanai Valsts kase atver un apkalpo sadarbības programmas līdzfinansējuma kontus, pārbauda saņemto maksājumu pieprasījumu atbilstību ietvarlīguma un attiecīgo normatīvo aktu prasībām, apstiprina un iesniedz tos Šveices kompetentajām iestādēm, veic maksājumus pēc līdzfinansējuma saņemšanas no Šveices Konfederācijas, nodrošina neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu Šveices Konfederācijai.

Realizējot Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentu un Norvēģijas finanšu instrumentu 2009.-2014.gada perioda sertifikācijas iestādes funkcijas, Valsts kase iesniedz Finanšu instrumentu birojam apstiprinātus starpposmu finanšu pārskatus un programmas noslēguma pārskatus, kā arī prognozes, nodrošina finanšu instrumentu līdzekļu uzskaiti, ziņo Finanšu instrumentu birojam par finanšu instrumentu ietvaros uzkrātajiem procentiem, uzrauga neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu.

4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā

2014.gadā revīzijas iestāde Valsts kasē kā sertifikācijas un maksājumu iestādē veica izveidotās ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitātes auditu un 2013.gadā sertificēto atgūto izdevumu revīziju. Audita ietvaros **Valsts kasei tika piešķirts augstākais iespējamais novērtējums „-1”, kas liecina, ka izveidotā vadības un kontroles sistēma darbojas efektīvi un atbilst normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām.**

2014.gadā ES fondu ietvaros 2007.-2013.gada plānošanas periodam maksājumu iestāde izpildīja 5 891 maksājumu rīkojumu, tai skaitā pārbaudīja un atmaksāja 443 avansa maksājumus. No ES fondu līdzekļiem maksājumu iestāde atmaksāja finansējuma saņēmējiem 773 722 tūkst. euro. ES fondu projektu ietvaros avansu maksājumi veikti 90 107 tūkst. euro apmērā.

2014.gadā sertifikācijas iestāde sagatavoja, pārbaudīja un iesniedza Eiropas Komisijai 41 izdevumu deklarāciju. Lai nezaudētu 2.dr. darbības programmas piešķirumu dēļ „n+2” principa¹³ neizpildes, 2014.gada nogalē noritēja intensīvs darbs, nodrošinot papildu¹⁴ izdevumu deklarācijas iesniegšanu Eiropas Komisijai.

¹³ Padomes regulas nr.1083/2006 93.pants - Eiropas Komisija var piemērot automātisko saistību atcelšanu, ja konkrētajā kalendārā gadā netiek iesniegti starpposma maksājumi noteiktā apjomā.

¹⁴ papildu Ministru kabineta 09.11.2010. noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība” noteiktajam.

Valsts kase

ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

5.tabula. 2013.gadā Eiropas Komisijai sertificētie izdevumi un saņemtās atmaksas salīdzinājumā ar 2012.gadu, tūkst. EUR

Avots: Valsts kase, ES SFKF VIS¹⁶

ES politiku instruments	Deklarētie attiecināmie izdevumi		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
1. Darbības programma (ESF)	117 691	73 735 ¹⁵	100 532	0	91 576	0
2. Darbības programma (ERAF)	147 273	262 980	82 367	156 921	47 977	93 669
3. Darbības programma	671 619	702 065	555 903	577 533	484 101	598 473
<i>t.sk. ERAF</i>	353 346	326 728	300 010	274 255	279 249	293 517
<i>t.sk. Kohēzijas fonds</i>	318 273	375 337	255 893	303 278	204 852	304 956
Kopā	936 583	1 038 780	738 802	734 454	623 654	692 142

Tabulā norādītā pieprasītā summa ir lielāka nekā no Eiropas Komisijas saņemtā, jo līdzekļus par 2014.gada nogalē iesniegtajām izdevumu deklarācijām Valsts kase saņēma 2015.gada janvārī. 5. tabulas dati liecina, ka 2. un 3. darbības programmas ietvaros notiek intensīva projektu īstenošana un līdzekļu apguve, jo salīdzinājumā ar 2013.gadu deklarēto attiecināmo izdevumu apmērs ir pieaudzis.

4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā

2014.gadā notika intensīva 2014.-2020.gada plānošanas perioda normatīvo aktu (likums, tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi) izstrāde.

2014.gada 11.novembrī Eiropas Komisija apstiprināja 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmu „Izaugsme un nodarbinātība”, kuras ietvaros Latvijai būs pieejams ES fondu finansējums 4,4 mljrd. euro apmērā. Jau decembrī Valsts kases kontā tika saņemti pirmie avansi darbības programmas ietvaros.

¹⁵ 1.Darbības programmas ietvaros no Eiropas Komisijas avansa un starpposma maksājumu veidā jau ir saņemti 95% no ESF finansējuma piešķiruma un atbilstoši Eiropas Komisijas normatīvo aktu nosacījumiem starpposma maksājumus Valsts kase vairs nesaņems, lai arī izdevumu deklarāciju iesniegšana joprojām tiek turpināta. Atlikušos 5% no ESF finansējuma piešķiruma Valsts kase saņems plānošanas programmas noslēgumā pēc noslēguma izdevumu deklarācijas iesniegšanas.

¹⁶ ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vienotā informācijas sistēma.

Valsts kase

ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

6.tabula. 2014.gadā no Eiropas Komisijas saņemtie avansa maksājumi, tūkst. EUR

Avots: Valsts kase

Fonds	Avansa summa, EUR	Avansa saņemšanas datums
ERAF	22 571	09.12.2014.
KF	12 684	09.12.2014.
ESF	6 019	15.12.2014.
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	290	15.12.2014.
Kopā	41 566	

4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros

Līdz 2012.gada sākumam programmas ietvaros bija parakstīti visi līgumi un kopumā programmas ietvaros uzņemtas saistības 100% apmērā no kopējā pieejamā finansējuma, kas ir 54,9 milj. Šveices franku (neskaitot Stipendiju fonda piešķirumu).

Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros 2014.gadā maksājumu iestāde pārbaudīja un Šveices kompetentajām iestādēm iesniedza vienu avansa, 16 starposma un divus noslēguma līdzekļu atmaksas pieprasījumus par kopējo summu 6 milj. Šveices franku un par iesniegtajiem līdzekļu atmaksas pieprasījumiem saņēma 5,3 milj. Šveices franku (saņemtā summa ir mazāka nekā pieprasītā, jo divi no 2014.gadā iesniegtajiem līdzekļu pieprasījumiem no Šveices kompetento iestāžu puses apmaksāti 2015.gadā). Līdz 2014.gada beigām programmas ietvaros īstenošanas stadijā joprojām ir astoņi projekti/programmas.

4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam

2009.-2014.gada plānošanas perioda Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešana galvenokārt notiek programmu veidā¹⁷, tādējādi nodrošinot efektīvāku finanšu instrumentu īstenošanu. Līdz 2012.gada beigām donorvalstis bija apstiprinājušas visas Latvijas iesniegtās programmas un 2013.gadā tika uzsākta programmu īstenošana. 2014.gadā sertifikācijas iestāde atbilstoši tās kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos noteiktajai kārtībai pārbaudīja un iesniedza Finanšu instrumentu birojam 24 starposma pārskatus, pieprasot no donorvalstīm 6,9 milj. *euro*, un par iesniegtajiem pārskatiem saņēma līdzekļus 7,4 milj. *euro* apmērā (saņemtā summa ir lielāka par pieprasīto, jo 2014.gada sākumā tika saņemti līdzekļi par 2013.gadā iesniegtajiem un neapmaksātajiem pieprasījumiem).

¹⁷ Tehniskā palīdzība saņēmējvalstij un līdzekļi savstarpējām attiecībām nacionālā līmenī tiek īstenots kā projekts.

Valsts kase

ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

7.tabula.

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2014.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Pilnā apmērā apmaksāti sertifikātie izdevumi.	1. No Eiropas Komisijas saņemtie izdevumi (% no Eiropas Komisijai pieprasītajiem izdevumiem).	100	100

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums

Valsts kases finansējumu veido:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi:
 - ieņēmumi par valsts aizdevumu apkalpošanu,
 - ieņēmumi par valsts vārdā sniegto galvojumu apkalpošanu.

Valsts kase 2014.gadā īstenojusi šādas pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas:

- 1) programmu “Budžeta izpilde un valsts parāda vadība”:
 - apakšprogrammu “Budžeta izpilde”;
 - apakšprogrammu “Valsts parāda vadība”;
- 2) apakšprogrammu “Iemaksas starptautiskajās organizācijās”;
- 3) apakšprogrammu “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem”;
- 4) programmu “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana”;
- 5) apakšprogrammu „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)”;
- 6) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)”;
- 7) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai”;
- 8) programmu “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”.

Apakšprogrammas “Budžeta izpilde” mērķis ir valsts kopbudžeta izpilde un uzraudzība, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei, organizēt un standartizēt maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirēj institūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgi

lidzēkļu saņemšanu no piešķirēj institūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Apakšprogrammas “Valsts parāda vadība” mērķis ir nodrošināt finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar izdevīgākiem nosacījumiem, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū, kā arī nodrošināt valsts vārdā sniegto galvojumu procesa īstenošanu, kā arī nodrošināt finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošināt valsts interesēm atbilstošu valsts aizdevumu procesa īstenošanu.

Apakšprogrammas “Iemaksas starptautiskajās organizācijās” mērķis ir nodrošināt Latvijas Republikas saistību izpildi, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi un valstij piederošo kapitāldaļu uzskaiti.

Apakšprogrammas “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem” mērķis ir nodrošināt laikus un pilnā apmērā kompensāciju izmaksu rehabilitētajiem pilsoņiem, pamatojoties uz Valsts kasē iesniegtajiem pašvaldību lēmumiem.

Programmas “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana” mērķis ir veikt valsts budžeta aizdevumu efektīvu izsniegšanu un apkalpošanu.

Apakšprogrammas „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)” ietvaros īstenots ERAF finansētais projekts „Valsts kases informācijas sistēmu pielāgošana euro ieviešanai”, lai nodrošinātu darbu ar euro kā nacionālo valūtu. Projekts īstenots ERAF darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.2.2.pasākuma „IKT infrastruktūra un pakalpojumi” 3.2.2.1.aktivitātes „Publiskās pārvaldes elektronisko pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība” 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” ietvaros.

Valsts kase

Valsts kase kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)” ietvaros īstenots ES tehniskās palīdzības projekts „Tehniskā palīdzība Valsts kasei kā sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes darbības nodrošināšanai”. Projekta mērķis ir nodrošināta kvalitatīva un efektīva sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkciju izpilde un kvalificēts personāls. Tehniskās palīdzības projekta ietvaros nodrošināts atbalsts Valsts kasei efektīvai un kvalitatīvai ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumā noteikto ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju veikšanai.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai” ietvaros Valsts kase piedalās Finanšu ministrijas tehniskās palīdzības projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2011.-2017.gadam” īstenošanā.

Programmas “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”. Programmai plānotie finanšu līdzekļi ir finansējums pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam, lai nodrošinātu likuma „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu” normu izpildi. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds īsteno gan ieņēmumu kapacitātes, gan izdevumu nepieciešamības izlīdzināšanu. Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam paredzēta, lai nodrošinātu pašvaldībām izmaksājamo dotāciju no fonda apmēru, kuru veido pašvaldību iemaksas fondā un valsts budžeta dotācija. Finansējums paredzēts arī dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām par sociālās aprūpes iestādēs – bērnunamos, veco ļaužu pansionātos un centros – līdz 1998. gada 1.janvārim ievietotām personām un dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām, kurām ir zemākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas. Novadu pašvaldībām finansējums paredzēts, lai nodrošinātu vērtētos ieņēmumus pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas, finanšu nepieciešamības neizlīdzināmās apakšējās robežas 97% līmenī.

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

8.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums

(kopsavilkums pa visām programmām, EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	351 785 434	394 014 402	389 679 510
1.1.	dotācijas	348 316 881	390 704 126	385 985 748
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 468 553	3 310 276	3 693 762
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	340 476 657	349 039 989	344 572 069
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	339 465 584	348 480 592	344 021 047
2.1.1.	kārtējie izdevumi	9 647 480	15 348 013	13 930 827
2.1.2.	procentu izdevumi	298 599 258	302 888 863	299 928 297
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	107 322	135 173	111 710
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	1 233 276	129 160	113 875
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	29 878 248	29 979 383	29 936 338
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 011 073	559 397	551 022
3.	Finansiālā bilance	11 308 777	44 974 413	45 107 441
4.	Finansēšana	-11 308 777	-44 974 413	-45 107 441
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-740 300	1 206 453	485 780
4.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-10 568 477	-46 180 866	-45 593 221

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

9.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Budžeta izpilde un valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	309 389 886	317 355 525	313 703 317
1.1.	dotācijas	305 921 333	314 045 249	310 009 555
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 468 553	3 310 276	3 693 762
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	308 649 586	318 561 978	314 189 097
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	308 170 812	318 120 402	313 755 542
2.1.1.	kārtējie izdevumi	9 571 554	15 231 539	13 827 245
2.1.2.	procentu izdevumi	298 599 258	302 888 863	299 928 297
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	478 774	441 576	433 555
3.	Finansiālā bilance	740 300	-1 206 453	-485 780
4.	Finansēšana	-740 300	1 206 453	485 780
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-740 300	1 206 453	485 780

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

10.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Budžeta izpilde" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 565 949	5 390 756	5 773 179
1.1.	dotācijas	3 097 396	2 080 480	2 079 417
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 468 553	3 310 276	3 693 762
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	5 825 649	6 597 209	6 258 959
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 346 875	6 155 633	5 825 404
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 346 875	6 155 633	5 825 404
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	478 774	441 576	433 555
3.	Finansiālā bilance	740 300	-1 206 453	-485 780
4.	Finansēšana	-740 300	1 206 453	485 780
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-740 300	1 206 453	485 780

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

11.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai "Valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	302 823 937	311 964 769	307 930 138
1.1.	dotācijas	302 823 937	311 964 769	307 930 138
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	302 823 937	311 964 769	307 930 138
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	302 823 937	311 964 769	307 930 138
2.1.1.	kārtējie izdevumi	4 224 679	9 075 906	8 001 841
2.1.2.	procentu izdevumi	298 599 258	302 888 863	299 928 297
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

12.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Iemaksas starptautiskajās organizācijās" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11 801 753	46 310 026	45 707 096
1.1.	dotācijas	11 801 753	46 310 026	45 707 096
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	1 233 276	129 160	113 875
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 233 276	129 160	113 875
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	1 233 276	129 160	113 875
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
3.	Finansiālā bilance	10 568 477	46 180 866	45 593 221
4.	Finansēšana	-10 568 477	-46 180 866	-45 593 221
4.1.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-10 568 477	-46 180 866	-45 593 221

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

13.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	107 322	135 173	111 710
1.1.	dotācijas	107 322	135 173	111 710
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	107 322	135 173	111 710
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	107 322	135 173	111 710
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	107 322	135 173	111 710
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

14.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	29 878 248	29 979 383	29 936 338
1.1.	dotācijas	29 878 248	29 979 383	29 936 338
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	29 878 248	29 979 383	29 936 338
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	29 878 248	29 979 383	29 936 338
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	29 878 248	29 979 383	29 936 338
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

15.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	532 299	110 561	110 560
1.1.	dotācijas	532 299	110 561	110 560
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	532 299	374 103	110 560
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	532 299	110 561	110 560

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

16.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007–2013)" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	55 892	104 820	92 865
1.1.	dotācijas	55 892	104 820	92 865
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	55 892	104 820	92 865
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	55 892	97 560	85 958
2.1.1.	kārtējie izdevumi	55 892	97 560	85 958
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	7 260	6 907

Valsts kase

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

17.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	20 034	18 914	17 624
1.1.	dotācijas	20 034	18 914	17 624
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojami un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	20 034	18 914	17 624
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	20 034	18 914	17 624
2.1.1.	kārtējie izdevumi	20 034	18 914	17 624
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases iepirkumi

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru un iepirkumu procedūru saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.¹ pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumu izpildi kontrolē Centralizētajā resursu vadības sistēmā *Horizon*. 2014.gadā Valsts kase veica 16 iepirkumus (neskaitot iepirkumus līdz 4000 *euro*) un noslēdza līgumus par 1 056 855 *euro* bez PVN.

Valsts kase

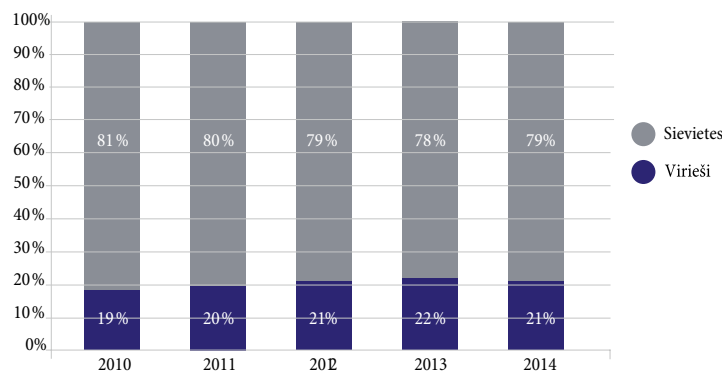
Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

5.2. Personāls un personāla vadība

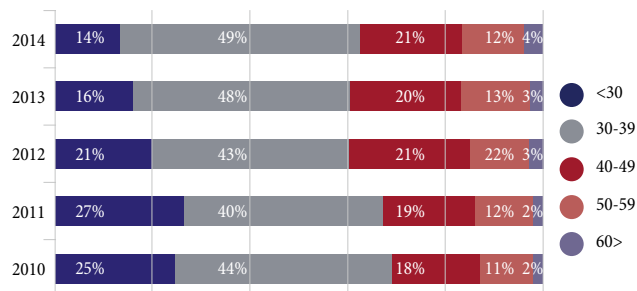
Valsts kasē 2014.gada sākumā bija **187 amatu vietas**, no tām 170 ierēdņu amati un 17 – darbinieku, savukārt 2014.gada beigās – 190 amata vietas, t.sk. 173 ierēdņu amati un 17 – darbinieku. Vidējais nodarbināto skaits, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos ierēdņus un darbiniekus, 2014.gadā bija – 191, t.sk. 173 ierēdņi un 18 darbinieki.

Valsts kases personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma un dzimuma 2014.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nav būtiski mainījušies (sk. 19. un 20.attēlu).

19.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2010.-2014.gads) (%)

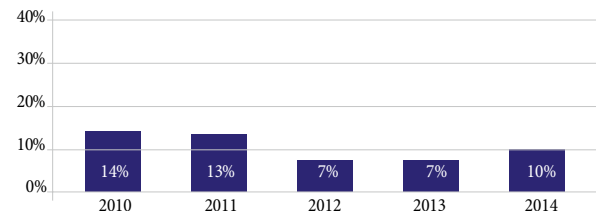

20.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2010.-2014.gads) (%)

2014.gadā atbrīvoti 19 strādājošie jeb 10%. Atbrīvotā personāla procentuālā mainība, salīdzinot ar 2013.gadu, ir pieaugusi par 3%. (sk. 21.attēlu).

21.attēls. Atbrīvotais personāls (2010.-2014.gads) (%)

Valsts kases lielākā vērtība ir augsti izglītots un profesionāls personāls. 98% strādājošo ir augstākā izglītība (t.sk. 51% no tiem – maģistra grāds). Lai nodrošinātu profesionāla personāla piesaisti, Valsts kase sadarbojas ar augstākajām mācību iestādēm un personāla atlases uzņēmumu. Profesionāla un objektīva personāla atlases procesa nodrošināšanai izveido konkursa komisiju, kura vairākās kārtās, izmantojot punktu vērtējumu sistēmu un organizējot praktiskos pārbaudes uzdevumus un pārrunas, atlasa piemērotākos pretendētus. Pārskata gadā valsts civildienesta vai darba tiesiskās attiecības ar Valsts kasi nodibināja 19 speciālisti.

Valsts kase

Valsts kase kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

2014.gadā Valsts kase ieguva 3.vietu interneta personāla atlases uzņēmuma „CV-Online Latvia” rīkotajā aptaujā „**TOP Darba devējs 2014**” biznesa sektorā „Finanses”, kas ir ļoti liels pagodinājums Valsts kasei un apliecina, ka tiek novērtēts tas darbs, kuru Valsts kase veic, lai stiprinātu darbinieku lojalitāti un uzturētu Valsts kases labo reputāciju sabiedrībā.

Mācību vajadzības izvērtē un nosaka, ņemot vērā iestādes stratēģisko virzību, struktūrvienību funkcijas u.c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību efektīvai darba uzdevumu izpildei, apstiprinot kārtējā gada Mācību plānu. Mācību procesa organizēšanā Valsts kase turpina meklēt risinājumus nodarbināto profesionālās attīstības un kompetences paaugstināšanai, t.sk. bezmaksas seminārus un pieredzes apmaiņas pasākumus. Līdzīgi kā iepriekšējos gados aktuālas bija arī pašu Valsts kases ierēdņu organizētās mācības kolēģiem: projektu vadībā, t.sk. darbam ar *MS Project*, Risku pārvaldības modeļa pielietošanā procesu mērījumu vadīšanā, kā arī, pieaicinot speciālistus, organizētas mācības Informācijas drošības pārvaldības jomā un jautājumos par lobēšanas identificēšanu un publiskošanu. Jauno darbinieku dienās darbinieki iepazīstas ar Valsts kases funkcijām, stratēģisko virzību, ikdienā nepieciešamo informāciju.

ESF projekta „Atbalsts reformām budžeta un finanšu politikas jomā” ietvaros atsevišķiem finanšu jomā iesaistītajiem ierēdņiem arī 2014.gadā bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī apmeklēt specializētas augsta līmeņa mācības gan Latvijā, gan ārvalstīs par citu valstu labāko praksi un kompetenci tādās finanšu jomās, kā valsts aizņemšanās stratēģija un valsts parāda izmaksu optimizēšanas paņēmieni, atvasinātie finanšu instrumenti, kredītrisku analīze un vadīšana u.c.

5.3. Kvalitātes un risku vadība

Valsts kases kvalitātes vadības sistēma kopš 2006.gada ir sertificēta atbilstoši ISO 9001:2008 “Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības” starptautiskā standarta prasībām.

2015.gadā, uzsākot jau ceturto kvalitātes vadības sistēmas sertifikācijas ciklu, atkārtoti saņemtais sertifikāts ieinteresētajām pusēm apliecina Valsts kases darbības augsto līmeni sertificētajās darbības sfērās, kas ir iestādes pamatdarbības procesi – Valsts budžeta izpilde, Valsts parāda vadība, Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība, Eiropas Savienības fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija, un sniedz pārliecību par Valsts kases kvalitātes politikas – būt dinamiskai un mūsdienīgai uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm – efektīvu īstenošanu.

Lai sekmētu sniegto pakalpojumu efektivitāti un klientu apmierinātību, Valsts kase ne retāk kā reizi trijos gados organizē aptaujas klientu un ieinteresēto pušu viedokļu izziņai. **Ar izciliem rezultātiem noslēgušies** tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” **2014.gadā veiktā klientu aptauja par Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti**, apliecinot komunikācijas ar klientiem un tiem sniegto pakalpojumu augsto līmeni, kā arī sniedzot pārliecību par Valsts kases darbības stratēģijā un Komunikācijas stratēģijā izvirzīto mērķu un rezultātīvo rādītāju sasniegšanu.

Valsts kase atbilstoši Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam rīcības virzienā „Kvalitātes vadības sistēmas attīstība” noteiktajiem uzdevumiem sadarbībā ar Valsts kanceleju un Latvijas Kvalitātes biedrību popularizē kvalitātes vadības ieviešanu valsts pārvaldē un veicina labās prakses pieredzes apmaiņu, piedaloties un organizējot domubiedru grupas „Kvalitātes vadība valsts pārvaldē” darbību. Izmantojot Valsts kases pieredzi un piemēru, izstrādāta „Valsts pārvaldes klientu apkalpošanas rokasgrāmata”. Sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti Valsts kase sniegusi būtisku ieguldījumu kvalitātes vadītāja un procesu kvalitātes vadības inženiera profesijas standarta pilnveidošanā, veicinot jauno speciālistu kompetenču un zināšanu apguvi par kvalitātes, risku un projektu vadības principiem.

Valsts kase

Valsts kase kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Turpinot Valsts kases pakalpojumu attīstību, Valsts kase pielieto projektu vadības formu Valsts kases attīstības projektu plānošanai un vadībai un turpina pilnveidot 2012.gadā ieviesto projektu vadības metodiku atbilstoši Valsts kases darbības stratēģijai, organizācijas kultūrai un vajadzībām.

Valsts kases **risku vadība** ir integrēta kvalitātes vadības sistēmā, nodrošinot vienotu un saskaņotu pieeju Valsts kases risku vadības procesam un savlaicīgu preventīvo darbību identificēšanu un īstenošanu, un ir vērsta uz Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu. Risku vadība Valsts kasē ir vērsta arī uz labas pārvaldības principu ievērošanas sekmēšanu, kas ietver **korupcijas un reputācijas risku vadības un mazināšanas pasākumu organizēšanu**.

Veidojot valsts pārvaldē izpratni par risku vadības nepieciešamību iestādes darbības efektivitātes nodrošināšanā un stratēģisko mērķu sasniegšanā, Valsts kase dalījies savā pieredzē ar citām valsts pārvaldes iestādēm un organizācijām un sniegusi praktisku ieguldījumu nacionālā līmeņa Eiro projekta risku vadībā, tai skaitā veidojot prezentāciju „Eiro projekta risku vadība” noslēdzošajā Eirovebinārā: labā prakse eiro projektā (<http://www.eiro.lv/lv/saites/nosledzosais-eirovebinars-laba-prakse-eiro-projekta>).

5.4. Iekšējās kontroles sistēma

Valsts kases iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

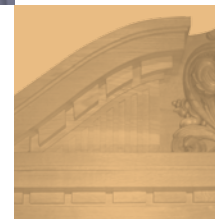
Kontroles vides kultūru Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās kārtību.

Valsts kasē risku vadība un kvalitātes vadība ir integrētas ikdienas darbībās un projektu vadībā, kas virza Valsts kases kontroles aktivitātes no korektīvām uz preventīvām. Valsts kases procesi un to īstenošana realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējos kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību Valsts kase veic caur procesu vadību, mērot procesu darbības kvalitātes kritērijus, caur stratēģiskās vadības procesu, analizējot darbības rezultātus, veicot kontroļu pašnovērtējumus risku vadības, neatbilstību novēršanas procesos, veicot iekšējos auditus, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

2014.gadā veiktie **iekšējie auditi** un pārbaudes, kā arī auditu **ieteikumu ieviešanas gaita** liecināja, ka **Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas labi un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas sniedz pietiekamu pārlicību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti**. Valsts kasē izveidotā iekšējās kontroles sistēma nodrošina iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos un dokumentos noteiktajām prasībām, sagatavoto pārskatu ticamību un pietiekamību.

Valsts kase pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi.

Valsts kase

Valsts kases darbība 2014.gadā

Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Valsts kases komunikācijas virsmērķis ir veidot un uzturēt pozitīvu un Valsts kases virsmērķim atbilstošu Valsts kases tēlu ārējā un iekšējā vidē, īstenojot mērķtiecīgu, saprotamu un koordinētu komunikācijas pasākumu kopumu.

Nemot vērā Valsts kasei deleģētās funkcijas, **Valsts kases komunikācija galvenokārt ir vērsta uz starpiestāžu pakalpojumu sniegšanu, klientu informēšanu, kā arī mērķtiecīgu investoru attiecību vadību** – informācijas sniegšanu ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām, kredītreitinga aģentūrām un investoriem, kuri izmanto Valsts kases sniegto informāciju par valsts parāda vadību, rezultātiem rādītājiem un nākotnes tendencēm un aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā.

Valsts kases komunikācijas procesus būtiski ietekmē valsts sociālpolitiskie un ekonomiskie apstākļi: Valsts kase turpina būt notikumu epicentrā, aktuāla ir plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interese par Valsts kases darbu, funkcijām un atbildību. Valsts kase regulāri informē plašsaziņas līdzekļus par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz intervijas un atbild uz plašsaziņas līdzekļus interesējošiem jautājumiem.

Atbilstoši Valsts kases komunikācijas stratēģijai 2014.-2016.gadam, lai nodrošinātu operatīvas un sekmīgas darbības plānojumu, lai radītu un uzturētu Valsts kasē labvēlīgu iekšējo komunikācijas sadarbības vidi un ar papildu aktivitātēm ārējā komunikācijā attīstītu Valsts kases tēlu, izstrādāts un izpildīts Valsts kases 2014.gada komunikācijas plāns.

Valsts kases tīmekļa vietnē www.kase.gov.lv pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām. Mājaslapā regulāri tiek ievietota un atjaunota informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumus. Tīmekļa vietnes apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar sabiedrību un klientus interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan tīmekļa vietnē, gan izplatīšanai klientiem, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Lai aktīvāk veidotu divvirzienu komunikāciju ar iedzīvotājiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm, tādējādi veicinot izpratni par Valsts kases kompetencēm, Valsts kase komunicē arī sociālo mediju vietnes *Twitter* profilā.

Radot jaunu un drošu ieguldīšanas iespēju Latvijas iedzīvotājiem – krājobligācijas, kuru būtība ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam iegādāties valsts vērtspapirus, tādējādi savu naudu uz laiku uzticot valstij, to iegādei izveidota tīmekļa vietne www.krajobligacijas.lv, kurā pieejama visa krājobligāciju iegādei nepieciešamā informācija un skaidrojumi. Iedzīvotāju informēšanai par jauno investīciju pakalpojumu un iegādes iespējām realizēta publiskā komunikācija: krājobligāciju publiska prezentācija ar plašsaziņas pārstāvju piedalīšanos, regulāras preses relīzes par krājobligāciju pārdošanas apjomiem, krājobligāciju reklāmas kampaņa.

Valsts kase

Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar Valsts kases darba kvalitāti un to rezultāti

Valsts kases pakalpojumu sniegšanā svarīga ir to saprotamība, operativitāte, ērtība un vienkāršība, kā arī plānotas un koordinētas komunikācijas nodrošināšana. To panāk, analizējot klientu vajadzības un ieinteresēto pušu prasības, izmantojot mūsdienīgas informācijas un tehnoloģiju sniegtās iespējas, uz klientu orientētus apkalpošanas principus.

2014.gada beigās veiktās Valsts kases klientu aptaujas (lai noskaidrotu Valsts kases klientu apmierinātību ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem un viedokli par Valsts kases tēlu, komunikācijas kvalitāti, ātrumu un saprotamību) rezultāti norāda uz Valsts kases sniegto pakalpojumu augsto kvalitāti (97% respondentu kopumā ir apmierināti ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem), pārsniedzot Valsts kases darbības stratēģijā un Valsts kases komunikācijas stratēģijā izvirzītos rādītājus klientu apkalpošanas kvalitātes novērtēšanai. Klienti ir atzinuši, ka Valsts kase ir mūsdienīga iestāde (96%), Valsts kases darbinieki ir laipni un atsaucīgi (95%), Valsts kase ir sasniedzama un pieejama (94%), tā izmanto tehnoloģiju sniegtās iespējas (94%) un tās darbinieki ir kompetenti un zinoši (93%). Tikpat bieži (93%) pausts viedoklis, ka Valsts kase attīstās un pilnveido uz klientiem orientētos pakalpojumus.

Valsts kase pateicas klientiem par viņu sniegto viedokli, kas Valsts kasei ir ļoti būtisks. Aptaujas rezultāti tiks izmantoti, lai arī turpmāk attīstītu un pilnveidotu kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus atbilstoši labas pārvaldības un klientu apkalpošanas standartiem.

Valsts kase

Valsts kases 2015.gada attīstības prioritātes

- 1) Turpināt kvalitatīvi pilnveidot Valsts kases darbību un procesus.
- 2) Uzsākt jaunās politikas iniciatīvas *Latvijas publiskā sektora grāmatvedības vadlīniju un to piemērošanas rokasgrāmatas izstrāde (2015.-2018.gads)* ieviešanu: 2015.gadā veikt normatīvo aktu izvērtējumu, sagatavot priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem, kā arī izstrādāt nodokļu uzskaites atbilstoši uzkrāšanas principam vadlīnijas.
- 3) Turpināt darbu Finanšu ministrijas daudzgadu projektā par uzkrāšanas principa ieviešanu nodokļu uzskaitē, uzskaites un finanšu pārskatu sniegšanas jomā.
- 4) Izpētīt iespējas turpmākai valsts vērtspapīru tirgus attīstīšanai.